

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «Розробка та шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту в
Чехії готелю в Празі»

Виконав: здобувач IV курсу, групи МЕВ 17 зс
Спеціальності 292 Міжнародні економічні
відносини

Малашова Наталія

Керівник: Лимонова Ельвіна Миколаївна

**Заступник завідувача кафедри, кандидат
економічних наук, доцент**

Дніпро, 2021

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Затверджую:

Зав. кафедри _____

(підпис, прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

“ ____ ” _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу здобувачу
Малашової Наталії Олегівни**

1. Тема роботи: «Розробка та шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту в Чехії»

2. Керівник роботи Лімонова Ельвіна Миколаївна

Затверджені наказом від " ____ " _____ 20__ р., № _____

3. Термін здачі здобувачем закінченої роботи _____

4. Цільова установка та вихідні дані до роботи Розробити та пропонувати шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту в Чехії на основі комплексного аналізу інвестиційного клімату та розвитку обраної країни, використовуючи офіційно оприлюднені аналітичні дані.

5. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити): дослідити загальну характеристику розвитку чеської республіки; визначити особливості ринку праці Чехії та її участь у міжнародних міграційних процесах; оцінити зовнішню торгівлю Чехії: динаміку та структур; проаналізувати інвестиційну діяльність країни та оцінити її інвестиційний клімат; визначити загальні правила щодо ведення бізнесу у досліджуваній країні; оцінити стан розвитку, можливості та перспективи готельного бізнесу; розрахувати потреби у інвестиціях та їх потенційної ефективності.

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали, посада)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Перший розділ			
Другий розділ			
Третій розділ			

7. Дата видачі завдання _____

8. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Розділ 1		
2	Розділ 2		
3	Розділ 3		

Здобувач _____ Малашова Н.О
підпис прізвище, ініціали

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Лімонова Е.М
підпис прізвище, ініціали

АНОТАЦІЯ

Малашова Наталія Розробка та шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту в Чехії готелю в Празі.

У роботі проведено дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку економіки Чехії. Виявлено, що Чехія демонструє високі темпи економічної динаміки та успіхи у міжнародних економічних відносинах. Разом з тим, країна має проблеми із старіючим населенням та сповільнення темпів розвитку, що спостерігається протягом останніх років. Економіка країни зазнала значного негативного впливу внаслідок карантинних обмежень Covid-19. Загалом інвестиційний клімат Чеської Республіки створює сприятливі умови для організації підприємств малого бізнесу, де можна поєднувати інвестування та створення робочого місця для самого інвестора. У роботі розроблено міжнародний інвестиційний проект по придбанню діючого готелю у Празі за рахунок власних коштів інвестора з України. Наведені розрахунки потреби в інвестиційних ресурсах, а також проведено розрахунки основних показників, які дали змогу оцінити інвестиційну привабливість запропонованого проекту.

Ключові слова: інвестиційні потоки, інвестиційний клімат Чехії, NPV, термін окупності інвестиційного проекту.

SUMMARY

Malashova Natalia. Development and ways of implementation of the international investment project in the Czech Republic hotel in Prague.

The paper examines the current state and trends of the Czech. It is revealed that the Republic of Czech demonstrates high rates of economic dynamics and success in international economic relations. At the same time, the country has problems with an aging population and a slowdown economical trends in recent years. Also the country's economy has been significantly negatively affected by the Covid-19 quarantine restrictions. In general, the investment climate of the Czech Republic creates favorable conditions for the organization of small businesses, where it is possible to combine investment and job creation for the investor.

An international investment project to purchase an existing hotel in Prague was developed at the expense of an investor from Ukraine. The calculations of the need for investment resources are given, as well as the calculations of the main indicators that made it possible to evaluate the investment attractiveness of the proposed project.

Keywords: investment flows, investment climate of the Czech Republic, NPV, payback period of the investment project.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІКИ ЧЕХІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ.....	8
1.1. Загальна характеристика чеської економіки.....	8
1.2. Соціально-демографічна ситуація в Чехії.....	12
1.3. Особливості ринку праці Чехії та її участь у міжнародних міграційних процесах	17
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕХІЇ	22
2.1. Зовнішня торгівля Чехії: динаміка та структура	22
2.2. Аналіз інвестиційної діяльності країни.....	27
2.3. Оцінка інвестиційного клімату Чехії.....	29
Висновки до розділу 2	34
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ЩОДО ПРИДБАННЯ МІНІ-ГОТЕЛЮ У ПРАЗІ	35
3.1. Загальні правила щодо ведення бізнесу у досліджуваній країні	35
3.2. Стан розвитку, можливостей та перспектив готельного бізнесу	40
3.3. Розрахунок потреби у інвестиціях та їх потенційної віддачі	46
Висновки до розділу 3	49
ВИСНОВКИ	51
ДОДАТКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Сьогодні світова спільнота спостерігає за впливом Covid-19 на людей, громади та організації. Не зважаючи на те, що вплив Covid-19 на галузь управління інвестиціями не такий пріоритетний на відміну від захисту здоров'я та добробуту людей, для фахівців з інвестицій досить важливо вчитися пристосовуватися до нового для них виклику. Адже сьогодні значно звузилися ринки збуту та відбувається зміна загального світового порядку, через що основні параметри зовнішньої політики країни та її інвестиційного клімату опинилися перед потребою перегляду актуальності діючої політики та вибору перспективних векторів для подальшого розвитку. Виключно за рахунок ефективної зовнішньополітичної та інвестиційної стратегії стає можливим досягнення фінансової стабільності, оптимізації фінансових потоків та посилення суверенітету, незалежності і стійкості до негативних геополітичних та геоекономічних чинників, коливань світових цін на перспективних ринках та валютних котирувань. З огляду на це інвестиційний клімат держави є одним із найвагоміших факторів для інвестора при прийнятті рішення. Існують держави, у яких позитивний інвестиційний імідж знаходиться на стадії активного формування та є привабливим для інвесторів, до таких держав належить Чехія. Враховуючи вищенаведене, актуальним є дослідження інвестиційного клімату Чехії та можливості реалізації у цій країні інвестиційного проекту.

Метою роботи є дослідження інвестиційного клімату Чехії задля подальшої розробки шляхів реалізації міжнародного інвестиційного проекту.

Відповідно до обраної мети роботи визначимо наступні **завдання** для дослідження:

- дослідити загальну характеристику розвитку чеської республіки;
- визначити особливості ринку праці Чехії та її участь у міжнародних міграційних процесах;
- оцінити зовнішню торгівлю Чехії: динаміку та структур;

- проаналізувати інвестиційну діяльність країни та оцінити її інвестиційний клімат;

- визначити загальні правила щодо ведення бізнесу у досліджуваній країні;

- оцінити стан розвитку, можливості та перспективи готельного бізнесу;

- розрахувати потреби у інвестиціях та їх потенційної ефективності.

Об’єкт дослідження – міжнародна інвестиційна діяльність Чехії.

Предметом роботи є розробка та визначення шляхів реалізації міжнародного інвестиційного проекту в Чехії, на прикладі міні-готелю у Празі.

У дипломній роботі використані наступні **методи дослідження**: критичний аналіз літературних джерел щодо теми роботи; ретроспективне вивчення та аналіз економічних показники та інвестиційної діяльності обраної країни; статистико-економічні (прийоми групування, порівняння, табличний) щодо аналізу теми дослідження, синтезу та дедукції, узагальнення при розробці міжнародного проекту.

Практична значущість дослідження полягає у розробці міжнародного інвестиційного проекту у Чехії та розрахунку обсягу необхідних інвестицій та їх майбутньої ефективності.

Структура роботи. Дипломна робота містить вступ, 3 розділи, висновки та пропозиції список використаних джерел, що включає 33 найменувань.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІКИ ЧЕХІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

1.1. Загальна характеристика чеської економіки

Офіційна назва країни: Чеська Республіка. Столицею країни є Прага. Площа країни складає 77220 км². Грошова одиниця – чеська крона.

Чеська економія проявила значну уразливість від поширення пандемії COVID-19, яке було ефективно стримано за рахунок запровадження заходів стримування, внаслідок яких через блокування та порушення ланцюгів поставок, економіка країни отримала несприятливі економічні наслідки. За будь-якими сценаріями прогнози ВВП мають негативну тенденцію. Прогнозується, що економіка відновиться лише частково до кінця 2021 року. Смілива політична підтримка допоможе економіці вийти з кризи, але безробіття значно зросте [14].

Основні показники економічного зростання наведемо у таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Економічна характеристика Чеської республіки

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	2	3	4	5	6
Населення (мільйони)	10,5	10,6	10,6	10,6	10,6
ВВП на душу населення (євро)	16 008	16 708	18 164	19 555	20 666
ВВП (млрд. Євро)	169	176	192	207	220
Економічне зростання (ВВП, річна різниця у%)	5,4	2,4	4,5	2,8	2,5
Споживання (річна різниця у%)	3,8	3,5	4,4	3,1	3,0
Інвестиції (річна різниця у%)	10,3	-3,2	4,0	7,5	2,7
Промислове виробництво (річна різниця у%)	4,3	3,4	6,5	3,0	-0,2
Роздрібні продажі (річна різниця у%)	5,7	5,2	5,5	4,9	4,8
Рівень безробіття	5,1	4,0	2,9	2,2	2,0
Фіскальний баланс (% ВВП)	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3
Державний борг (% від ВВП)	40,0	36,8	34,7	32,6	30,8
Гроші (річна різниця у%)	8,4	6,6	8,6	5,6	7,0

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4	5	6
Рівень інфляції (ІСЦ, річна різниця у%,)	0,0	2,0	2,4	2,0	3,2
Рівень інфляції (НІСР, річна різниця у%,)	-0,1	2,1	2,3	1,6	-
Інфляція (ІЦВ, річна різниця у%)	-2,9	-0,3	0,7	2,4	2,1
Політика процентної ставки (%)	0,05	0,05	0,50	1,75	2,00
Фондовий ринок (річна різниця у%)	1,0	-3,6	17,0	-8,5	13,1
Курс обміну (проти євро)	27,03	27,02	25,54	25,78	25,41
Курс обміну (проти євро)	27,28	27,03	26,33	25,65	25,67
Поточний рахунок (% від ВВП)	0,2	1,6	1,4	0,6	-
Баланс поточного рахунку (млрд. Євро)	0,4	2,7	3,1	0,9	-0,8
Зовнішній борг (% ВВП)	68,4	73,4	89,1	82,7	78,5

Джерело: [7].

Протягом досліджуваного періоду простежувалося зростання ВВП, темп якого протягом 2018-2019 років відбулося зниження темпів (рис. 1.1).

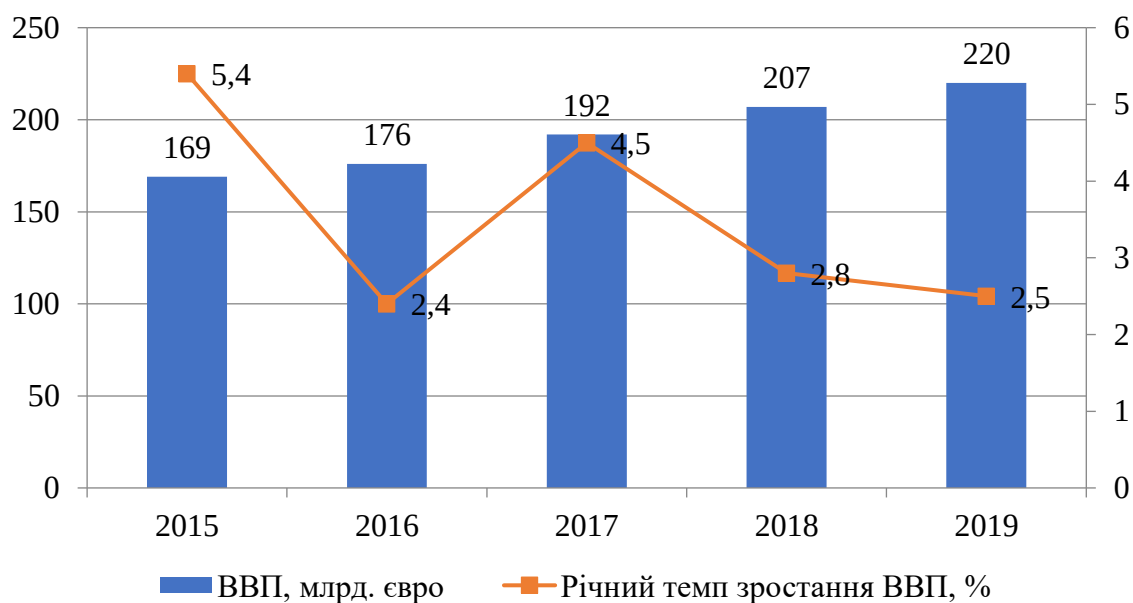

Рис. 1.1. Динаміка ВВП Чехії за 2015-2019 роки

Джерело:[7].

Як бачимо, протягом 2019 року рівень зростання ВВП знизився до 2,5%.

На рис. 1.2. зобразимо рівень розподілу ВВП за секторами економіки протягом 2009-2019 років.

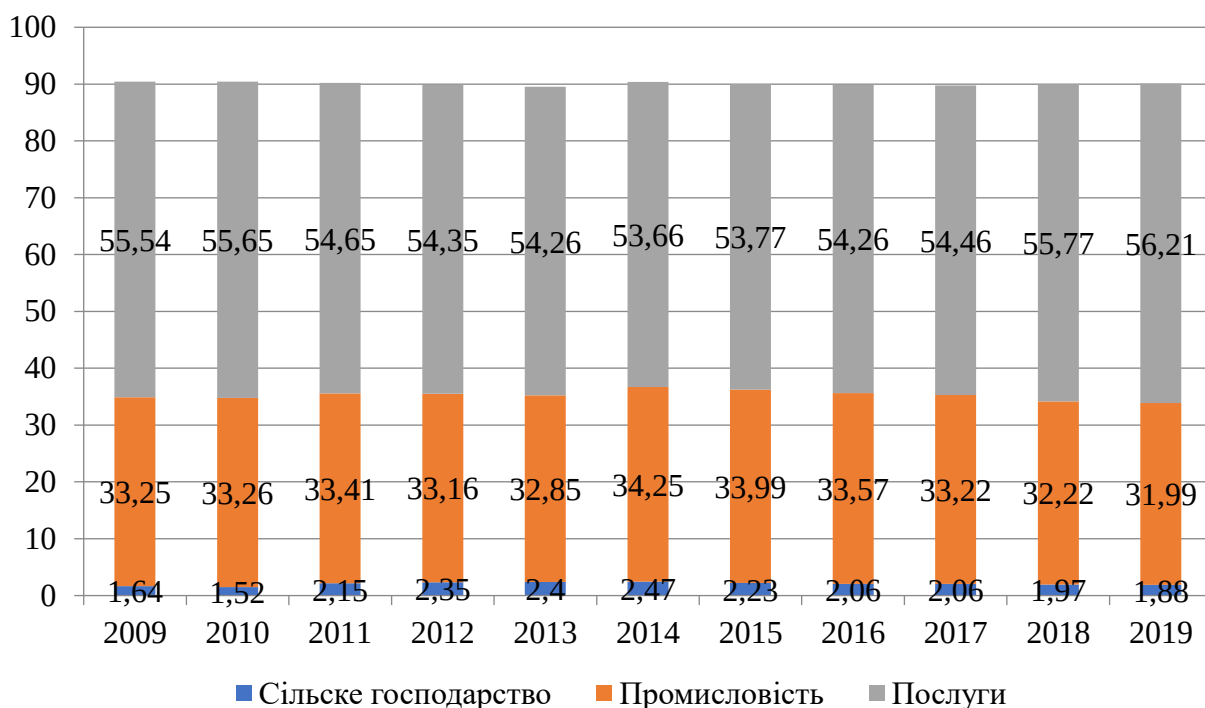

Рис. 1.2. Частка секторів економіки у ВВП Чехії з 2009 по 2019 роки
Джерело: [18].

Так, у 2019 році частка сільського господарства у валовому внутрішньому продукті Чехії становила 1,88 відсотка, промисловість - приблизно 31,99 відсотка, а послуги згенерували близько 56,21 відсотка ВВП (рис. 1.3).

Сільськогосподарський сектор пережив серйозну кризу в 1990-х роках і досі залишається субсидованим. У 2019 році він становив 1,9% ВВП країни та зайняв 3% робочої сили за даними Світового банку. Основна сільськогосподарська продукція – цукровий буряк, картопля, пшениця, ячмінь та птиця [6].

Структуру доданої вартості наведено на рис. 1.3.

На промисловість припадає 32% ВВП і на ній зайнято 37% робочої сили. Зростання продуктивності супроводжувався зростанням продуктивності робочої сили. Автомобільний сектор на сьогоднішній день є найбільшою галуззю, за рахунок такої компанії, як Skoda (належить Volkswagen). З 2005 року іноземні інвестори, такі як Toyota та PSA, також почали виробляти автомобілі в Чехії. Чеські машини також є основою експорту, який становить близько 80% від загальної кількості [6].

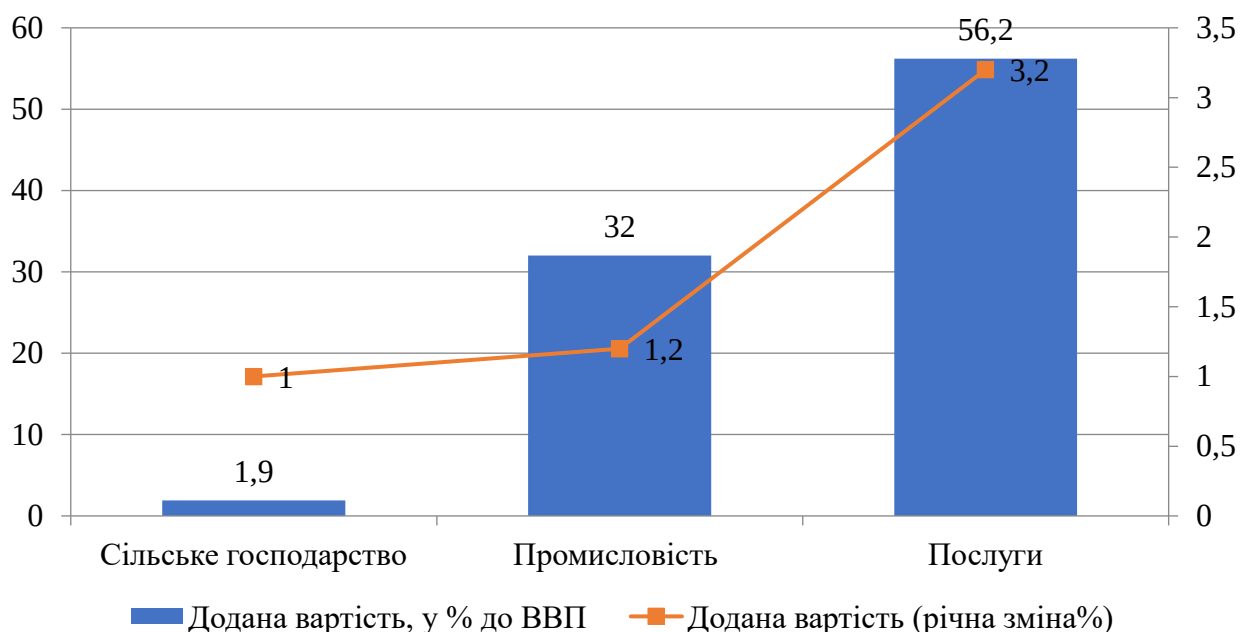

Рис. 1.3. Структура доданої вартості за секторами економіки у % від ВВП

Джерело: [6].

Послуги становлять 56,2% ВВП і зайнятість майже 60% активного населення. Туристичний сектор підтримує стабільні темпи зростання, загальна кількість гостей, розміщених у закладах колективного розміщення, досягла майже 22,0 мільйона осіб в 2019 році (+ 3,5 до попереднього року). На жаль, пандемія Covid-19 негативно вплинула на туристичний сектор у 2020-2021 роках.

Загалом Covid-19 мав негативний вплив на основи чеської економіки, які забезпечували зростання до 2020 року – внутрішній попит, податкові надходження та експорт. Зниження за всіма трьома означало, що економіка Чехії скоротилася на прогнозовані 5,6% у 2020 році (6,6% за даними уряду Чехії), але це було повільніше зниження, ніж у середньому по ЄС (7,4% за прогнозами ЄС). Очікується, що низька довіра та невизначеність бізнесу обмежать відновлення у 2021 та 2022 роках, прогнозуючи зростання ВВП на рівні 4,2% та 4,3% відповідно [27].

Економіка Чехії вже демонструвала ознаки уповільнення до спалаху Covid-19 на тлі зниження зростання в Німеччині та невизначеності торгівлі, спричиненої Brexit. Хоча Чехія була однією з перших європейських країн, яка скасувала свої

заходи блокування під час першої хвилі пандемії; однак внутрішній попит продовжував падати через зниження реальної заробітної плати, що контрастує із тенденціями, що спостерігалися в останні роки. Це посилює зростання цін на продовольство, що призвело до вищого рівня інфляції на рівні 3,2% у 2020 році, порівняно з 2,8% у 2019 році. Очікується, що інфляція знизиться в 2021-22 рр.: до 2,3% у 2021 р., а потім ще до 2% у 2022 р. [6] (табл. 1.2).

Таблиця 1.2.

Прогноз розвитку економіки Чеської республіки на 2021-2022 роки

Основні показники	2020	2021	2022
ВВП (млрд. дол. США)	241,46	276,11	297,03
ВВП (постійні ціни, річна зміна у%)	-5,6	4,2	4,3
ВВП на душу населення (дол. США)	22	25	27
Сальдо державного управління (у% ВВП)	-2,7	-6,5	-6,0
Валовий борг сектору державного управління (у% від ВВП)	37,6	44,0	48,0
Рівень інфляції (%)	3,2	2,3	2,0
Рівень безробіття (% від робочої сили)	2,7	3,4	3,2
Поточний рахунок (млрд. дол. США)	8,48	2,47	0,20
Поточний рахунок (у% ВВП)	3,5	0,9	0,1

Джерело: [6]

Щедрі компенсаційні пакети та менші податкові надходження призвели до збільшення державного боргу, який, за оцінками, досягне 37,6% у 2020 році проти 30,2% роком раніше, тоді як дефіцит поточного рахунку збільшився до 1,64 мільярда доларів з 0,93 мільярда доларів. Очікується, що державний борг зросте до 44% ВВП у 2021 році та до 48% у 2022 році. Водночас дефіцит державного бюджету очікується близько -6,5% цього року (проти -2 – у минулому) [6].

1.2. Соціально-демографічна ситуація в Чехії

Офіційною мовою країни є чеська, на якій розмовляє більше 95% населення. Мовами національних меншин є словацька (1,6% населення) та інші (близько 3%

населення). У Чехії проживає 10,6 мільйонів. Очолює країну президент Мілош Земан, прем'єр-міністром є АндрейБабіш [16].

Із 2013 року очолює Чехію президент: Мілош Земан, переобраний на другий термін у січні 2018 року, прем'єр міністром обрано АндреяБабіша 13 грудня 2017 року. Наступні вибори у країні відбудуться: президентські –у січні 2023 р.; сенату – у жовтні 2021 р.

Поточний політичний контекст загалом спричинений впливом руху ANO 2011. Так, рух ANO 2011 (правоцентристський) під керівництвом АндреяБабіша з великим відривом переміг у виборах у жовтні 2017 року.Останній коаліційний уряд складається з АНО та Соціал-демократичної партії (CSSD).На виборах до Сенату, що відбулись у жовтні 2020 року, опозиційним партіям вдалося отримати контроль над палатою.Опозиційні партії також розпочали свою кампанію на виборах до законодавчих органів у жовтні 2021 року, погодившись підтримати прийняття євро.Однак загальні вибори, призначені на жовтень 2021 року, можуть призвести до тривалої підтримки АНО, якщо Чехіяуспішно подолає пандемію.

Чесько-китайські відносини продовжували погіршуватися в 2020 році, коли опозиція прагнула до більш тісних зв'язків з Тайванем, намагаючись позначити контраст із довготривалою прокитайською політикою президента Мілоша Земана.Мер Праги вирішив розірвати угоду про місто-побратими з Пекіном, намагаючись протестувати проти політики «єдиного Китаю» та втручання у внутрішні справи Чехії.Мер підписав подібну угоду з Тайбеєм – столицею Тайваню на початку 2020 року. Президент сенату Чехії відвідав Тайвань у вересні разом з делегацією сенаторів та бізнесменів, викликаючи гнів материкового Китаю.

Відповідно до політичного устрою країни партіям потрібно забезпечити 5% голосів, щоб отримати парламентське представництво. Правлячий уряд складається з поєднання лівоцентристських та правоцентристських сил.

Парламентські вибори 2017 року ознаменувалися перемогою ліберальної правоцентристської партії ANO та низьким балом тодішньої правлячої

лівоцентристської партії CSSD. Наступний тур законодавчих виборів відбудеться у жовтні 2021 року.

Новий коаліційний уряд містить наступні головні партії:

- 1) ANO 2011: правоцентристський, популістський напрямок;
- 2) Чеська соціал-демократична партія (CSSD): лівий центристський напрямок;
- 3) Комуністична партія Богемії та Моравії (KSCM): лівий напрямок;
- 4) Чеська партія (ЧСП): незалежна;
- 5) Свобода і пряма демократія (СПД): правий напрямок [6].

Президент є главою держави і обирається шляхом прямого громадського голосування на п'ятирічний термін. Президент має обмежені конкретні повноваження, найважливішими з яких є повернення прийнятих законів до парламенту та розпуск парламенту за конкретних конституційно визначеними умовами. Президент призначає Прем'єр-міністра та Кабінет Міністрів на підставі рекомендацій Прем'єр-міністра. Прем'єр-міністр є главою уряду і має виконавчі повноваження, включаючи право визначати напрямок зовнішньої політики та обирати урядових міністрів. Прем'єр-міністр, як правило, є головою партії або коаліції більшості в парламенті і має значну політичну владу.

Законодавча влада у Чехії є двопалатною. Парламент складається з: Сенату (верхня палата), 81 членів, обраних всенародним голосуванням на шестирічний термін (при цьому третина членів обирається кожні два роки), і Палата депутатів (нижня палата) з 200 членів, обраних всенародним голосуванням, на чотирирічний термін. Виконавча влада залежить від підтримки парламенту. Прем'єр-міністр не може розпустити парламент без схвалення як президента, так і членів парламенту [6].

За останніми даними за показником свободи преси країна займає 40 позицію серед 180 країн [29], а за показником політичної свободи країна відноситься до категорії незалежних [22].

Щодо демографічної ситуації у країні, то Чеська Республіка закінчила 2019 рік з населенням 10 693 939 чоловік, що означає збільшення на 44 139 осіб

порівняно з 2018 роком. Жіноче населення більше – 5 421 943 жінки, що становить 50,7% від загальної кількості, у порівнянні з 5 271 996 або 49,3% чоловіків (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Демографічний склад Чехії

Дата	Щільність	Чоловіки	Жінки	Населення
2019 рік	136	5 271 996	5 421 943	10 693 939
2018 рік	135	5 244 194	5 405 606	10 649 800
2017 рік	135	5 219 791	5 390 264	10 610 055
2016 рік	134	5 200 687	5 378 133	10 578 820
2015 рік	134	5 186 330	5 367 513	10 553 843
2014 рік	134	5 176 927	5 361 348	10 538 275
2013 рік	133	5 162 380	5 350 039	10 512 419
2012 рік	133	5 164 349	5 351 776	10 516 125
2011 рік	133	5 158 210	5 347 235	10 505 445
2010 рік	133	5 147 231	5 339 500	10 486 731

Джерело: [15]

Щільність населення Чеська Республіка 136 осіб на квадратний км, і вона займала 132 місце в рейтингу щільності населення в 2019 році [15].

Загалом демографічні показники країни у 2020 році наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Демографічні показники Чехії у 2020 році

Показники	Значення
Населення	10 688 000 осіб
Міське населення	74,1 %
Населення у віці 15-64 років	64,1 %
Населення віком від 65 років	20,1 %
Темпи приросту населення	0,4 %
Населення у віці 0-14 років	15,7 %
Народжуваність	10,1 на 1000 чоловік
Рівень смертності	10,7 на 1000 чоловік
Коефіцієнт родючості	1,7 народження на жінку

Джерело: [11]

Зайнятість, як частка населення у віці від 15 років, у 2020 році склала 57,9(%) від загальної чисельності населення проти 59,3% попереднього року.

Прогнозується, що рівень безробіття складе у 2021 році 2,7% з майже рекордно низького рівня, який становив 2% роком раніше. Вплив Covid-19 на зайнятість був більш стриманим порівняно з більшістю європейських країн, а рівень безробіття залишався нижче середнього по ЄС. Однак дефіцит робочої сили обмежує майбутнє зростання, тоді як населення країни старіє і зменшується. Тим не менше, частка висококваліфікованих робітників серед робочої сили продовжує зростати в останні роки. На цей рік рівень безробіття оцінюється у 3,4% (МВФ, квітень 2021) [6].

Зайнятість за секторами економіки Чехії наведена на рис. 1.4.

Таким чином, до пандемії чеська економіка працювала добре, оскільки обґрунтована економічна політика і відкритість для прямих іноземних інвестицій та глобальних ланцюгів створення вартості допомогли підняти продуктивність, зайнятість, заробітну плату та рівень життя. З моменту приєднання до ОЕСР у 1995 р. в Чехії реальний ВВП на душу населення зріс майже на 90%. У країні спостерігаються одні з найнижчих рівнів бідності, безробіття та нерівності доходів у країнах ОЕСР з ефективним перерозподілом доходів за допомогою податків та трансфертів.

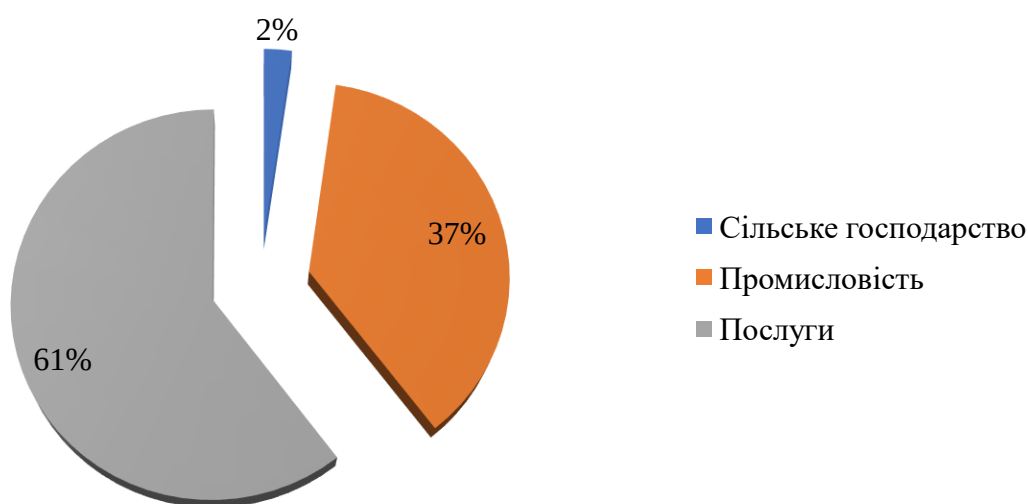

Рис. 1.4. Розподіл зайнятості за секторами економіки Чехії у % від загальної зайнятості

Джерело: складено автором на основі [6].

Проблеми з економічним ростом і добробутом почалися ще до пандемії. Продуктивність праці, хоча й покращується, але відстає від середнього показника за країнами ОЕСР.

1.3. Особливості ринку праці Чехії та її участь у міжнародних міграційних процесах

Історично потужна та добре розвинена машинобудівна галузь, одна з ключових рушіїв чеського експорту, вимагає широкого кола технічно кваліфікованих кадрів, включаючи весь спектр професій – від робітників до інженерів та дизайнерів. Швидко зростаючі сектори електроніки та інформаційних технологій також створюють попит на висококваліфікованих робітників. Ключове економічне зростання та галузі, що керуються експортом, стикаються з викликом попиту на висококваліфікованих технічних працівників, який перевищує пропозицію. Роботизована автоматизація та цифровізація також впливають на багато галузей.

Широка доступність в Чеській Республіці освіченої, відносно недорогої робочої сили на порозі Західної Європи була основною привабливістю для іноземних інвесторів у 1990-х. Хоча розрив у зарплатах продовжує звужуватися, а процес конвергенції доходів відображає економічне зростання Чехії за останні роки, чеські зарплати все ще суттєво відстають від рівня сусідів, таких як Німеччина та Австрія. За даними статистичного управління Чехії, у 2019 році рівень заробітної плати в середньому зріс на 7,1 відсотка. За даними Євростату, рівень безробіття Чехії у лютому 2020 року становив 2 відсотки, що є найнижчим показником в ЄС. Однак рівень безробіття значно різниться в різних регіонах. У лютому 2020 року рівень безробіття був найнижчим у Празі (1,95 відсотка), а найвищим у регіоні Моравії-Сілезії (4,58 відсотка) [1].

Рівень економічно активного населення Чехії наведено на рис. 1.5

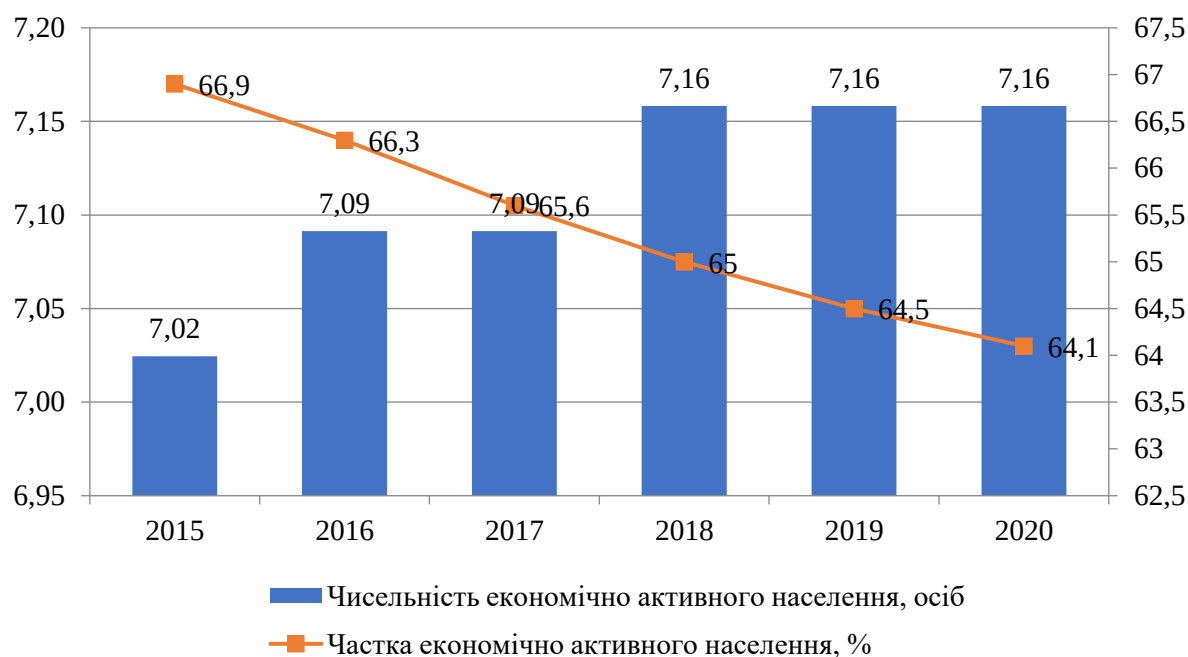

Рис. 1.5. Динаміка економічна активного населення Чехії

Джерело: складено автором на основі [11].

Для працівників, звільнених з економічних причин, існують програми страхування від безробіття та інші програми соціального захисту. Трудове законодавство розрізняє звільнення та самозвільнення.

Законодавство Чехії гарантує чеським працівникам право створювати незалежні профспілки та вступати до них за власним вибором без дозволу та надмірних вимог. Це дозволяє їм вести свою діяльність без втручання. Право на вільне об'єднання охоплює як громадян, так і іноземних працівників. Законодавство також передбачає ведення колективних переговорів. Воно забороняє дискримінацію проти профспілок і не визнає діяльність профспілок вагомою причиною звільнення. Працівники більшості професій мають законне право на страйк, якщо медіаційні зусилля не вдаються, і вони, як правило, реалізують це право.

Страйки можуть бути обмежені або заборонені в таких основних сферах послуг, як охорона здоров'я, електропостачання / водопостачання, контроль

повітряного руху, нафта, природний газ та атомна енергетика, а також сектори нафти / природного газу. Члени збройних сил, прокурори та судді не можуть створювати профспілки та страйкувати. Тільки профспілки можуть законно представляти робітників, в тому числі не їх членів. Вирішення трудових спорів здійснюється в цивільному судочинстві. За останній рік не було страйків, які становили інвестиційний ризик [1].

За останні роки Чехія має негативне сальдо міграційного потоку (рис. 1.6).

Протягом останніх років із країни постійно виїжджає більше емігрантів, ніж імігрантів, що приїжджають до неї. До 2015 року кількість емігрантів, що виїжджають із Чехії, неухильно зростала. Протягом 2017-2019 років ситуація дещо стабілізувалася.

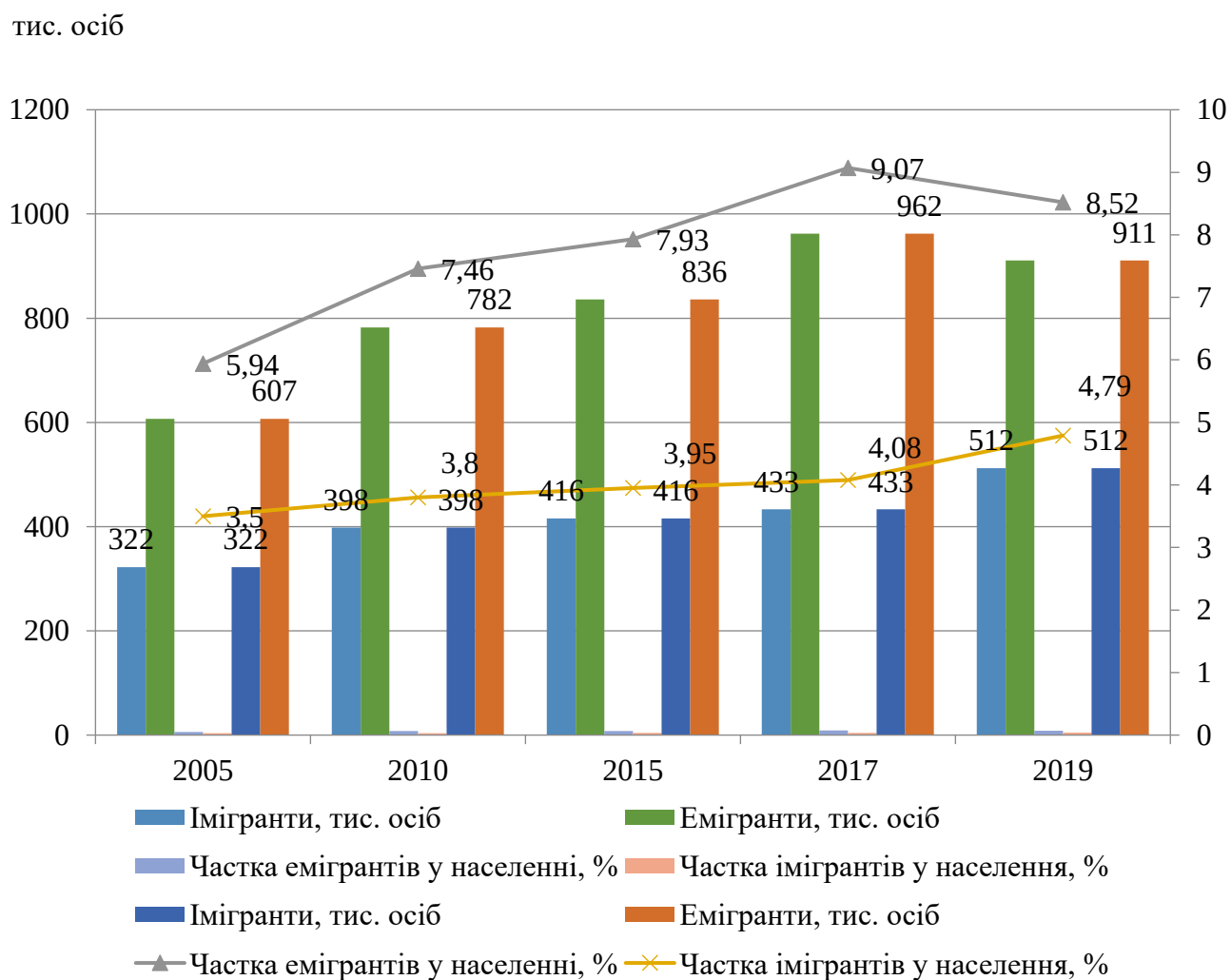

Рис. 1.6. Міграційні потоки в Чехії з 2005 по 2019 рік

Джерело: складено автором на основі [15]

Загалом ринок праці Чехії зазначає значного негативного впливу від карантинних обмежень теж. Уряд затвердив продовження дії двох режимів зайнятості (А і В) в рамках антивірусної програми до 31 жовтня 2020 року. Режим А (примусові відключення та карантин) компенсує роботодавцям 60% заробітної плати, яку роботодавці виплачують працівникам, які не працюють через COVID-19; режим В (економічні труднощі, з якими стикаються роботодавці, такі як обмежена доступність матеріалів або обмежений попит на товари чи послуги) компенсує у розмірі 80%. До серпня 2020 року існував режим С (відмова від внесків на соціальне страхування).

Висновки до розділу 1

Після років стабільного зростання, який сприяв зростанню доходів та рівня життя, чеська економіка зазнала серйозних ударів від кризи COVID-19, і вона буде відновлятися досить повільними темпами.

Дана криза перервала період сильного економічного зростання в Чехії та вражаючого зближення до середнього рівня доходів ОЕСР. Після ефективного стримування першої хвилі країна зараз бореться з наслідками другої хвилі. Невизначеність велика, і зростання буде поновлюватися лише повільно. За прогнозами очікується зниження темпу ВВП та збільшення рівня безробіття у 2021 році із поступовим відновленням протягом наступних двох років.

До пандемії чеська економіка працювала добре, оскільки обґрунтована економічна політика і відкритість для прямих іноземних інвестицій та глобальних ланцюгів створення вартості допомогли підняти продуктивність, зайнятість, заробітну плату та рівень життя. З моменту приєднання до ОЕСР у 1995 р. в Чехії реальний ВВП на душу населення зріс майже на 90%. У країні спостерігаються одні з найнижчих рівнів бідності, безробіття та нерівності доходів у країнах ОЕСР з ефективним перерозподілом доходів за допомогою податків та трансфертів. Проте чеські працівники виходять на пенсію раніше середнього показника за

ОЕСР, і стрімко старіюче населення буде впливати на рівень зайнятості в майбутньому.

Проте проблеми з економічним зростанням почали простежуватися до пандемії і загострилися після неї. Продуктивність праці, хоча й покращується, відстає від середнього показника за країнами ОЕСР. Фірмові інновації та інвестиції у дослідження та розробки слабкі, а деякі аспекти ділового середовища є обтяжливими, стримуючи підприємництво.

Також існують великі регіональні диспропорції внаслідок надзвичайної роздробленості муніципалітетів, що, посилює проблему, оскільки це призводить до неефективних та погано фінансовуваних служб місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕХІЇ

2.1. Зовнішня торгівля Чехії: динаміка та структура

Економіка Чехії дуже відкрита для зовнішнього світу. За даними Світового банку, торгівля становить 144,9% ВВП у 2019 році [21]. Загальні дані щодо стану зовнішньої торгівлі Чехії наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка зовнішньої торгівлі Чехії за 2015-2019 роки

Зовнішньоторговельні показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 р
Імпорт товарів (млн. дол. США)	140 479	142 215	163 352	184 659	178 916
Експорт товарів (млн. дол. США)	158 164	162 797	182 142	202 238	198 881
Імпорт послуг (млн. дол. США)	19 767	19 777	21 636	24 823	25 626
Експорт послуг (млн. дол. США)	22 838	23 759	26 875	30 395	30 089
Зовнішня торгівля (у% від ВВП)	156,1	151,4	151,9	150,5	144,9
Торговий баланс (млн. дол. США)	7644	10 086	10892	9388	10 479
Торговий баланс (включаючи послуги) (млн. дол. США)	10817	14 490	16 377	15020	15 013
Імпорт товарів та послуг (річна зміна%)	6,8	2,8	5,9	5,9	1,7
Експорт товарів та послуг (річна зміна%)	6,0	4,3	6,7	4,4	1,2
Імпорт товарів та послуг (у% від ВВП)	75,1	71,8	72,2	72,1	69,4
Експорт товарів та послуг (у% від ВВП)	81,0	79,6	79,7	78,5	75,5

Джерело: [21]

Як бачимо, імпорт товарів та послуг має щорічне зростання, темп якого сповільнився у 2019 році до 1,7%. Аналогічну ситуацію спостерігаємо по експорту товарів та послуг, темп зростання якого сповільнився до 1,2% у 2019 році. Тож загалом імпорт товарів і послуг відносно до ВВП Чехії складає 69,4% у 2019 році, що на 5,7% менше, ніж у 2015 році. Щодо експорту товарів і послуг, то у 2019 році відносно ВВП значення даного показника сягало 75,5%, на противагу 81,0% у 2015 році.

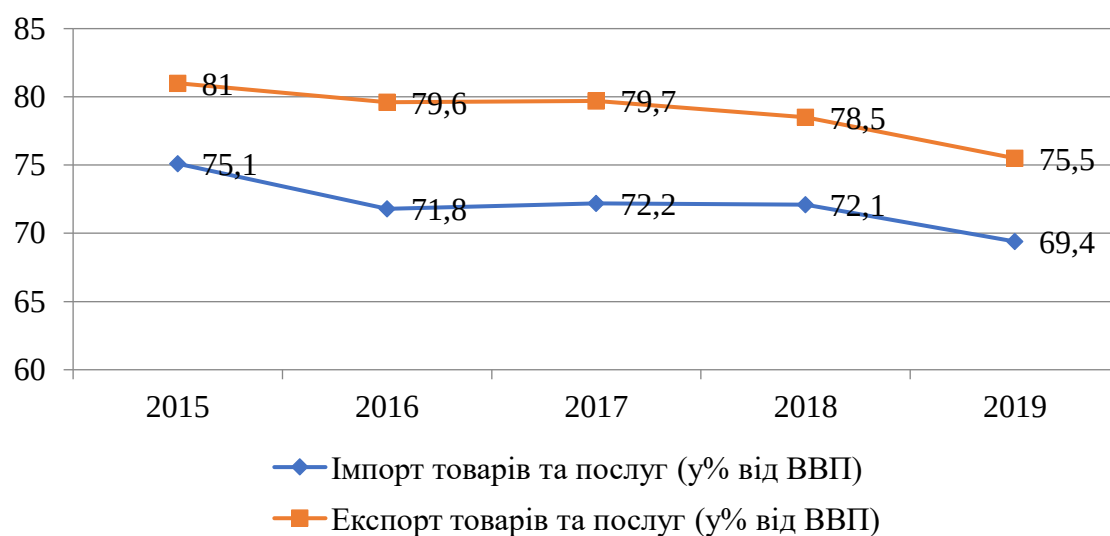

Рис. 2.1. Динаміка експорту та імпорту товарів і послуг відносно до ВВП, %
Джерело: [21]

Основні партнери Чехії по зовнішній торгівлі у 2019 році наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Основні країни-партнери Чехії по торгівлі у 2019 році

Основні клієнти (% від експорту)	2019 р	Основні постачальники (% імпорту)	2019 р
Німеччина	31,8%	Німеччина	24,6%
Словаччина	7,6%	Китай	15,8%
Польща	6,0%	Польща	7,6%
Франція	5,1%	Словаччина	4,4%
Об'єднане Королівство	4,5%	Італія	4,1%
Інші	44,9%	Інші	43,5%

Джерело: [5]

Німеччина є головним торговим партнером Чехії, отримуючи 31,8% експорту та забезпечуючи 24,6% імпорту. Словаччина займає друге місце за призначенням чеського експорту, потім слідують Польща, Франція та Великобританія. Китай був другим за величиною постачальником товарів і послуг до Чехії після Німеччини, а за ним Польща, Словаччина та Італія. Приєднання до ЄС дозволило Чехії вийти на Спільний ринок і закріпити свої позиції як недорогога виробнича база. Зараз на частку країни припадає 80% її торгівлі з країнами ОЕСР (80% з яких з ЄС). Ряд угод сприяє торгівлі з сусідніми країнами [3].

Автомобільна промисловість є опорою торгівлі як на імпорт, так і на експорт, на виробництво автомобілів та запчастин припадає майже 20% чеського експорту. Машини є ще одним важливим джерелом чеського експорту. Транспортні засоби та запчастини також є серед основних видів імпорту, поступаючись лише телекомунікаційним пристроям (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Структура імпорту та експорту товарів Чехії за 2019 рік

Джерело: складено автором на основі [5]

Автомобільна промисловість є опорою торгівлі як на імпорту, так і на експорт, на виробництво автомобілів та запчастин припадає майже 20% чеського експорту. Машина є ще одним важливим джерелом чеського експорту. Транспортні засоби та запчастини також є серед основних видів імпорту, поступаючи лише телекомунікаційним пристроям (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Структура імпорту та експорту послуг Чехії за 2019 рік
Джерело: складено автором на основі [5]

Основними експортованими послуги стали транспортні послуги та подорожі. Основними імпортованими послугами Чехії стали інші ділові послуги та подорожі.

Експорт та імпорту товарів і послуг Чехії відновиться із 2021 року (рис. 2.4).

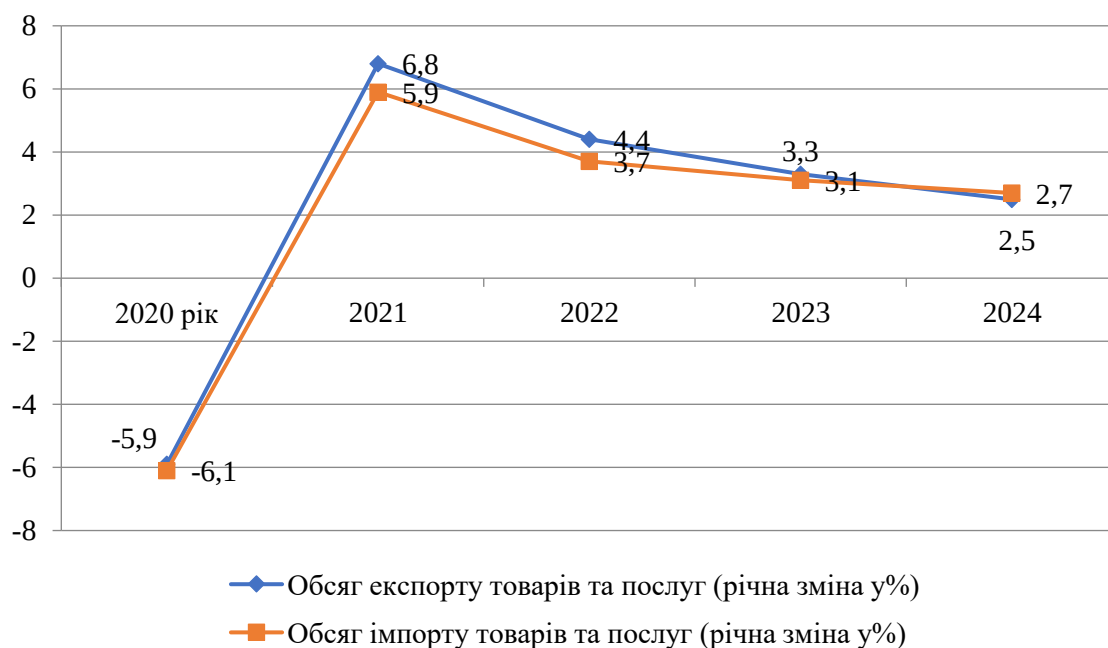

Рис. 2.4. Прогноз річного приросту експорту та імпорту товарів і послуг Чехії на 2021-2024 роки рік

Джерело: [5]

З моменту вступу в ЄС у країни було структурно позитивне торговельне сальдо, тенденція, яка, як очікується, продовжиться. Експорт виграє завдяки хорошим показникам економіки Німеччини, зростаючому експорту автотранспортних засобів та деталей, комп'ютерів та електрообладнання, а також меншому дефіциту в торгівлі нафтою та газом (зниження цін на енергоносії). Профіцит торгівлі Чехії зростав у 2019 році, оскільки імпорт впав більше, ніж експорт.

Чеський експорт знизився, оскільки автомобільна промисловість – на яку припадає найбільша частка експорту – спочатку повинна була зупинити діяльність щонайменше на місяць у розпал пандемії і намагалася адаптуватися до нових регуляторних завдань та технологій.

2.2. Аналіз інвестиційної діяльності країни

Відповідно до звіту ЮНКТАД про світові інвестиції 2020 рік [28] приплив ПІІ до Чехії скоротився до 7,6 млрд. доларів США у 2019 році з 11 млрд. доларів роком раніше. У тому ж році загальний обсяг ПІІ становив 170,7 млрд. дол. США порівняно з 128,5 млрд. дол. США в 2010 р. Країна продовжує залишатися другим за величиною одержувачем ПІІ в Центральній Європі після Польщі (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка обсягів ПІІ Чехії у 2017-2019 роки

Прямі закордонні інвестиції	2017 рік	2018 рік	2019 р
Внутрішні потоки ПІІ (млн. дол. США)	9522	11010	7577
Запаси ПІІ (млн. дол. США)	155994	164 225	170 682
Кількість інвестицій в Greenfield	112	133	90
Вартість інвестицій Greenfield (млн. дол. США)	3 409	3097	2369

Джерело: [28]

Країни-члени ЄС є найважливішими іноземними інвесторами в Чеській Республіці. Що стосується запасів ПІІ, Нідерланди є найбільшим інвестором в країні, за ними слідують Люксембург, Німеччина та Австрія (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

ТОП-5 напрямків інвестицій Чехії, млн. дол. США

Внутрішні прямі інвестиції			Зовнішні прямі інвестиції		
Напрямок	Сума	Частка	Напрямок	Сума	Частка
Всього	163 155	100%	Всього	34 905	100%
Нідерланди	30 657	19%	Люксембург	9776	28%
Люксембург	27 018	17%	Нідерланди	8614	25%
Німеччина	26 366	16%	Кіпр	3,583	10%
Австрія	16242	10%	Словаччина	2763	8%
Франція	11 883	7%	Румунія	1392	4%

Джерело: [1]

Щодо вихідних інвестицій із Чехії, то найбільше інвестицій відправлено до Люксембургу, Нідерландів, Кіпру.

Найпопулярніші джерела та напрямки прямих іноземних інвестицій у Чехії представляють собою поєднання основних торгових партнерів ЄС та схвалених податкових режимів. На початку 90-х років Нідерланди стали популярним місцем для корпоративної реєстрації вітчизняного та іноземного бізнесу, що працює в Чехії. В останні роки головним обґрунтуванням реєстрації бізнесу в Нідерландах були сприятливі податки на прибуток підприємств, що стимулювали швидкий розвиток офшорних корпоративних структур в Чехії. Незважаючи на те, що ставки податку на прибуток підприємств у Чехії та Нідерландах вже зрівнялися, Нідерланди залишаються популярною платформою для великих корпорацій. Люксембург приваблює чеський бізнес з тієї ж причини. Серед інших країн-партнерів з ПП Кіпр пропонує одну з найнижчих ставок податку на прибуток підприємств в ЄС на сьогодні.

ТТОП-5 найбільших партнерів портфельних інвестицій наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

ТОП-5 країн партнерів щодо портфельних інвестицій Чехії, млн. дол.

Всього			Власні цінні папери			Загальні боргові цінні папери		
Напрямок	Сума	Частка	Напрямок	Сума	Частка	Напрямок	Сума	Частка
Усі країни	33 702	100%	Усі країни	18 735	100%	Усі країни	14 967	100%
Люксембург	6,954	21%	Люксембург	5948	32%	Нідерланди	2138	14%
Сполучені Штати	3,567	11%	Сполучені Штати	2555	14%	Словаччина	2099	14%
Австрія	3,367	10%	Бельгія	2236	12%	Австрія	1925	13%
Словаччина	2583	8%	Ірландія	1590	9%	Польща	1726	12%
Нідерланди	2359	7%	Австрія	1442	8%	Сполучені Штати	1012	7%

Джерело: [1]

Переробна промисловість отримує більшість ПІІ, на чолі яких – автомобільна промисловість та металургія, а потім сектори нерухомості, оптової та роздрібною торгівлі,

За даними Урядового агентства з прямих іноземних інвестицій [2], Чехія посідає перше місце серед країн Центральної та Східної Європи за обсягом ПІІ та надходженням на душу населення. Це пов'язано із запровадженням інвестиційних стимулів, наявністю кваліфікованої та недорогої робочої сили та географічними перевагами Чехії, такими як її розташування в центрі Центральної Європи. Очікується, що уряд Чехії запровадить новий закон про моніторинг ПІІ, відповідно до останнього регулювання ЄС, до кінця 2021 року.

Чеська Республіка має двосторонні інвестиційні конвенції, підписані більшістю країн світу [23].

2.3. Оцінка інвестиційного клімату Чехії

Можемо визначити наступні переваги ПІІ в Чеській Республіці:

- Чеська Республіка є членом ЄС, але не євризонаю;
- центральний банк країни сильний і незалежний й регулює стабільну валюту. Це дає країні чудовий доступ до європейського ринку, а також стабільні міжнародні відносини;
- стабільний банківський сектор, який продемонстрував стійкість до останніх криз;
- державні витрати на задовільному та контрольованому рівні
- один з найнижчих рівнів безробіття в Європі створює оптимальне та здорове ділове середовище;
- тривала історія промислового виробництва в країні (сектор продовжує мати великий потенціал);
- якість робочої сили;

- центральне географічне розташування.

У той же час інвестиційна діяльність Чехії має і слабкі сторони:

- економіка Чехії в значній мірі залежить від рівня експорту та припливу іноземних інвестицій, що робить її особливо вразливою під час кризи;
- євроскептицизм країни та відсутність зацікавленості у прийнятті євро можуть в довгостроковій перспективі знеохотити деяких європейських підприємців та зробити країну менш конкурентоспроможною;
- країна зазнала політичної напруженості, яка може поставити під загрозу її стабільність в очах потенційних підприємців;
- законодавча та судова реформи здійснюються повільно; це можна пояснити політичною історією урядових коаліцій.
- дефіцит робочої сили та старіння населення також становлять значну перешкоду для розвитку країни та обмежують здатність країни задовольняти вимоги виробництва;
- автомобільний сектор займає велику частку економіки.

Для того, щоб зменшити залежність чеського ринку від європейських торгових партнерів (головним чином Німеччини), уряд з 2011-2012 рр. проводив реформи з метою диверсифікації експортних можливостей країни та структури її експортного ринку. Для підтримки цих змін було впроваджено експортну стратегію (2012-2020 років), орієнтовану на швидкозростаючі ринки, що розвиваються, та стратегію підвищення конкурентоспроможності (розпочату в 2011 році). Міністерство промисловості і торгівлі Чехії та агентство з розвитку інвестицій CzechInvest розпочали ініціативу «Ласкаво просимо» для інвесторів 1 липня 2013 року, метою якої є максимальне спрощення процедур імміграції для іноземних інвесторів, які потребують дозволу на проживання та роботу в Чехії.

Більше того, уряд Чехії запровадив економічну програму, засновану на сприянні підприємництву та модернізації державного управління (щоб воно було більш функціональним та прозорим). Як конкретні наслідки, це, наприклад, полегшило отримання державного фінансування в галузі науки, досліджень та інновацій.

У 2019 році уряд вніс суттєві зміни до Закону про заохочення інвестицій, скасувавши стимули для інвестицій, спрямованих на зростання низькокваліфікованої робочої сили, обмеживши виплати стимулів переважно інвестиціям із високою доданою вартістю, які спрямовані на НДДКР та створюють робочі місця для випускників університетів.

На рис. 2.5. зобразимо динаміку основних інвестиційних рейтингів країни.

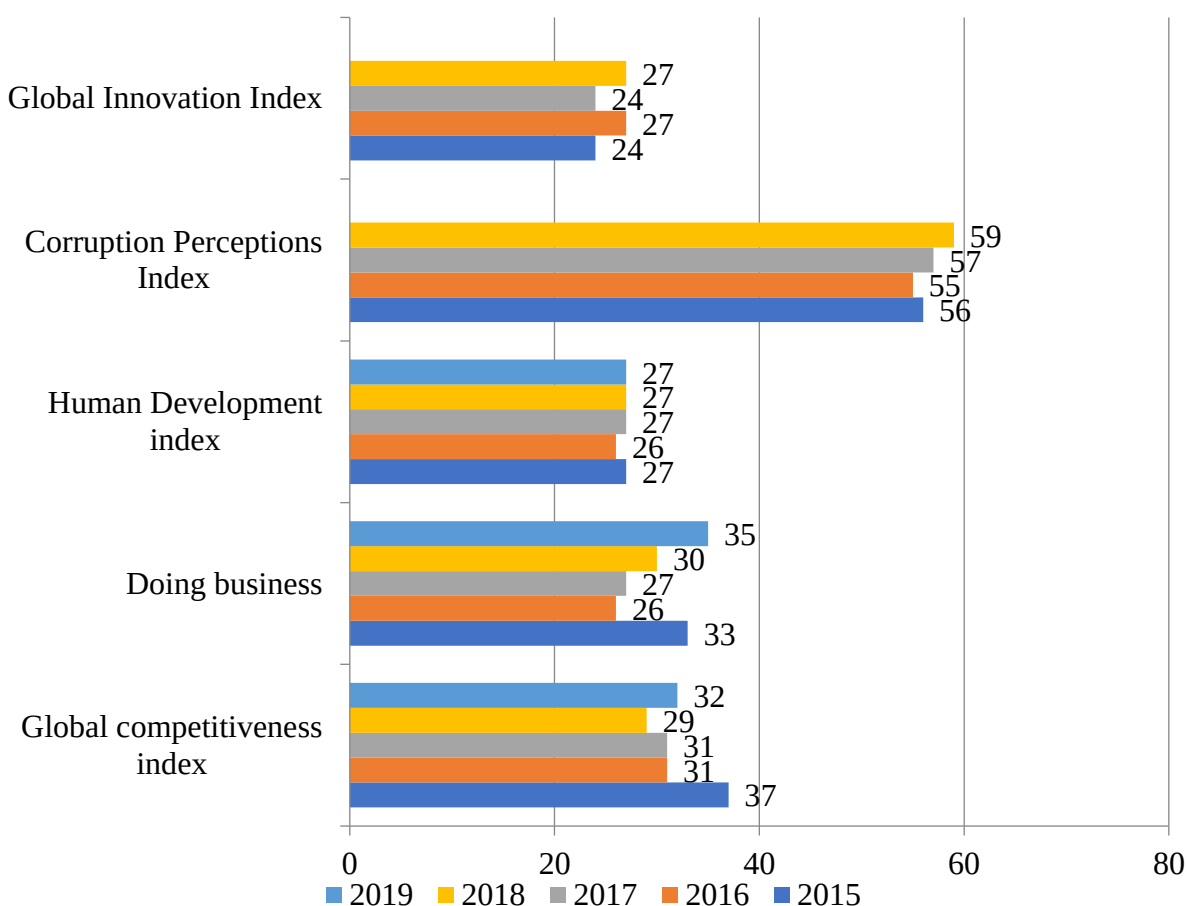

Рис. 2.5. Динаміка рейтингів Чехії

Джерело: [13; 10; 12; 8; 9]

За результатами 2020 року Чеська Республіка посіла 41-е місце із 190 країн, знизившись на 6 позицій порівняно з 2019 роком. Це відбулося головним чином через майже стагнацію прогресу країни щодо легкості ведення бізнесу за рік. Загалом місце країни за даним рейтингом наведено у таблиці 2.6. За індексом прозорості Чехія випереджає Європейські країни, США та Німеччину, за індексом

відповідальності менеджера – США, а за індексом сили акціонерів – поступається усім названим країнам.

Таблиця 2.6.

Порівняння Чехії із іншими країнами щодо рівня захисту інвесторів

Порівняння країн для захисту інвесторів	Чеська Республіка	Східна Європа та Центральна Азія	Сполучені Штати	Німеччина
Індекс прозорості транзакцій	2,0	7,0	7,4	5,0
Індекс відповідальності менеджера	6,0	5,0	8,6	5,0
Індекс сили акціонерів	9,0	6,0	9,0	5,0

Джерело: [1]

Епідемія COVID-19 та економічне зупинення, призвели до того, що чеська крона (CZK) істотно знецінилася в I кварталі 2020 року з 25 CZK до 27,3 CZK за євро та з 22,9 CZK до 24,9 CZK за долар США з лютого по 31 березня. Вона повністю конвертована, і всі міжнародні перекази прибутків та роялті, пов'язаних з інвестиціями, можуть здійснюватися вільно. Хоча Чеська Республіка відповідає маастрихтським критеріям прийняття євро та погодилася приєднатися до Єврозони згідно з угодою про вступ країни до ЄС у 2004 році, уряд Чехії заявив, що не буде прагнути приєднатися до спільної валюти протягом наступних кількох років. Дана позиція має широку політичну та громадську підтримку.

Уряд Чехії активно прагне залучити іноземні інвестиції через політику, яка робить країну конкурентоспроможним напрямком для розташування, діяльності та розширення компаній. У 2019 році уряд вніс суттєві зміни до закону про заохочення інвестицій, усунувши стимули для інвестицій, спрямованих на зростання низькокваліфікованої робочої сили.

CzechInvest, державне агентство зі сприяння інвестиціям, яке працює при Міністерстві промисловості та торгівлі (MOIT), веде переговори від імені уряду Чехії з іноземними інвесторами. Крім того, CzechInvest надає допомогу під час реалізації інвестиційних проектів, консалтингові послуги для іноземних інвесторів, що виходять на чеський ринок, підтримку постачальників та допомогу

в розвитку інноваційних стартових фірм. У країні не існує законів чи практики, які б дискримінували іноземних інвесторів [23].

Як середня, відкрита, орієнтована на експорт економіка, Чехія сильно залежить від зовнішнього попиту, особливо з боку партнерів з ЄС. У 2019 році 83,6 відсотка чеського експорту надійшло до інших країн-членів ЄС, при цьому 51,8 відсотка цього обсягу було відправлено до ЄС, а 32,4 відсотка – найбільшому торговельному партнеру Чехії, Німеччині. З моменту виходу з рецесії в 2013 році економіка користувалася одними з найвищих темпів зростання ВВП Європейського Союзу до недавнього спалаху COVID-19. Зростання ВВП досягнув 3 відсотків у 2018 році та 2,4 відсотка у 2019 році. Через економічний вплив COVID-19 уряд прогнозує зниження ВВП у 2020 році на 5,6 відсотка, тоді як Міжнародний валютний фонд прогнозує скорочення на 6,5 відсотка [1].

Чеська Республіка не планує приймати євро, оскільки вважає, що наявність власної валюти та незалежної монетарної політики є корисними для управління економічною кризою, подібною до нинішньої, спричиненої пандемією COVID-19.

Повільний темп законодавчих та судових реформ створив перешкоди для інвестицій, конкурентоспроможності та реструктуризації компаній. Уряд Чехії гармонізував своє законодавство із законодавством ЄС. Ці зусилля передбачали позитивні реформи судової системи, цивільної адміністрації, регулювання фінансових ринків, захисту та забезпечення прав інтелектуальної власності та в багатьох інших сферах, важливих для інвесторів.

Довгострокові економічні виклики включають боротьбу зі старінням населення та диверсифікацію економіки від надмірної залежності від виробництва та спільних послуг до більш високотехнологічної, заснованої на послугах, економіки знань.

Чеська Республіка пропонує заохочення як іноземним, так і вітчизняним фірмам, які інвестують у виробничий сектор, центри технологій та досліджень та розробок та центри підтримки бізнесу.

Законодавства Чехії та ЄС дозволяють іноземним інвесторам, які беруть участь у спільних підприємствах, скористатися комерційними чи промисловими

безмитними зонами, в які товари можуть імпортуватися та пізніше вивозитися без депонування мита. Поводження із зоною вільної торгівлі означає, що мито потрібно сплачувати лише в тому випадку, якщо товари, що ввозяться в зону вільної торгівлі, вводяться в місцеву економіку. Оскільки Чеська Республіка стала частиною єдиної митної території Європейського Співтовариства і тепер пропонує різні пільги щодо митних тарифів.

Висновки до розділу 2

Чеська Республіка – це середня, відкрита економіка, в якій 78 відсотків ВВП базується на експорті, переважно з автомобільної та машинобудівної галузей. За даними Статистичного управління Чехії, більшість експорту країни надходить до Європейського Союзу (ЄС), причому 31,8 відсотка йде лише до Німеччини. США є найбільшим експортним партнером Чеської Республіки, що не входить до ЄС. У 2019 році чеський банківський сектор залишався здоровим, а економіка мала стабільне зростання – 2,4 відсотка ВВП. Через COVID-19 уряд Чехії прогнозує зниження ВВП на 2020 рік на 5,6 відсотка, тоді як Міжнародний валютний фонд прогнозує скорочення на 6,5 відсотка.

З падінням комунізму уряд досягнув великих успіхів, щоб відкрити ринок для конкуренції та приватизації, але Чехії досі не вистачає надійного застосування антимонопольного законодавства. Чеська Республіка прагне покращити прозорість та зменшити корупцію, а також захищати та застосовувати права інтелектуальної власності.

У Чехії існує мало обмежень щодо іноземних інвестицій, за винятком певних галузей, які потребують доступу до конфіденційної інформації. Уряд Чехії підтримує законодавство, яке формалізує процедуру перегляду іноземних інвестицій, які можуть загрожувати національній безпеці. Чеська Республіка повністю відповідає стандартам ЄС та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо трудового законодавства та рівного ставлення до іноземних та вітчизняних інвесторів.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ЩОДО ПРИДБАННЯ МІНІ-ГОТЕЛЮ У ПРАЗІ

3.1. Загальні правила щодо ведення бізнесу у досліджуваній країні

Іноземні фізичні та юридичні особи можуть вести бізнес на тих самих умовах, що і чехи. Деякі сфери, такі як банківська справа, фінансові послуги, страхування чи оборонне обладнання, мають певні обмеження або вимоги до реєстрації, і іноземні суб'єкти господарювання повинні зареєструвати свої постійні філії в Чеському комерційному реєстрі. Деякі фахівці, такі як архітектори, лікарі, юристи, аудитори та податкові консультанти, повинні зареєструватися для членства у відповідній професійній палаті. Загалом, вимоги до ліцензування та членства однаково стосуються іноземних та вітчизняних фахівців.

На початку 2012 року громадяни США та інших громадян, що не входять до ЄС, можуть купувати нерухомість, включаючи сільськогосподарські землі, в Чехії без обмежень. Чеські юридичні особи, включаючи 100-відсоткові дочірні компанії, можуть мати нерухомості без будь-яких обмежень. Право іноземних та вітчизняних приватних суб'єктів господарювання засновувати і мати власні господарські підприємства гарантується законом. Підприємствам дозволяється займатися будь-якою легальною діяльністю із зазначеними раніше обмеженнями у делікатних секторах. Діють закони про аудит, бухгалтерський облік та банкрутство, включаючи використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) [1].

Фізичні особи повинні виконати низку бюрократичних вимог, щоб створити бізнес або працювати як фрілансер чи підрядник.

Середній час, необхідний для відкриття бізнесу, становить 25 днів відповідно до індексу Світового банку «Ведення бізнесу». Бізнес-реєстр Чеської Республіки є загальнодоступним і містить детальну інформацію про суб'єкти господарювання, такі як юридичні адреси та керівники. Заяву про внесення до бізнес-реєстру можна подати у паперовій формі, безпосередньо вписавшись державним нотаріусом, або в електронному вигляді, за умови дотримання вимог критеріїв реєстрації в режимі он-лайн.

Податки, праця, охорона навколишнього середовища, охорона праці та інші закони, як правило, не спотворюють та не перешкоджають інвестиціям. Політичні рамки відповідають ринковій економіці. Чесна ринкова конкуренція контролюється Управлінням захисту конкуренції (UOHS) [33].

UOHS – це центральний адміністративний орган, повністю незалежний у своїй практиці прийняття рішень. Бюро має повноваження створювати умови для підтримки та захисту конкуренції та контролювати державні закупівлі та державну допомогу [33].

Поточна податкова система в Чехії була створена в 1993 р. Податки поділяються на 3 основні групи – прямі податки, непрямі податки та інші податки. З моменту вступу в ЄС 1 травня 2004 р. система зазнала по процесу гармонізації з європейським законодавством. Чеська Республіка також має широку мережу договорів про уникнення подвійного оподаткування як з країнами ЄС, так і не з ЄС. Ці договори про уникнення подвійного оподаткування базуються головним чином на Типовій податковій конвенції ОЕСР [26].

Прямі податки складаються з:

- 1) Податок на доходи фізичних осіб та прибуток підприємств регулюється чеським Законом про податки на прибуток;
- 2) Податки на майно, що регулюються чеським Законом про податок на нерухомість та Законом про дорожній податок;
- 3) Податки на переказ регулюються чеським Законом про податок на придбання нерухомості.

Непрямі податки включають:

- 1) Податок на додану вартість регулюється чеським законом про ПДВ
- 2) Акцизний податок, що регулюється чеським законом про акцизні податки;
- 3) Митні збори, що регулюються чеським Законом про митний збір;
- 4) Екологічні податки, що регулюються спеціальним Законом про податки з джерел енергії.

Інші податки складаються з обов'язкових внесків до чеських систем соціального страхування та державного медичного страхування, що регулюються різними чеськими законами, та муніципальних зборів, як правило, регульованих місцевим законодавством [26].

Платники податків у Чеській Республіці обкладаються наступними податками, які наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Характеристика основних податків у Чеській Республіці

Податок	Ставка податку
1	2
Податок на прибуток підприємств	З 1 січня 2010 р. Стандартна ставка корпоративного податку становить 19%. Спеціальна ставка податку в розмірі 5% застосовується до певних колективних інвестиційних фондів, до пенсійних фондів.
Податок на доходи фізичних осіб	Доходи фізичних осіб обкладаються єдиною ставкою податку в розмірі 15% База оподаткування для працівників розраховується як валова зарплата, збільшена за рахунок медичного страхування та внесків на соціальне страхування роботодавця. Зайнятість та / або прибуток від бізнесу, що перевищує 48-кратну середню заробітну плату, оподатковується 7-відсотковим податком на солідарність.
Податок на додану вартість (ПДВ)	Стандартна ставка ПДВ 21 відсоток - більшість товарів та послуг. Знижена ставка ПДВ на 15 відсотків - основні продукти харчування, певні фармацевтичні товари, газети, певне медичне обладнання, опалення, соціальне житло. Знижена ставка ПДВ на 10 відсотків - необхідне дитяче харчування, певні фармацевтичні препарати, книги, млинні товари та інші продукти, придатні для дієти без глютену.
Податок на нерухомість	Податок на будівництво базується на площі зайнятої землі. Ставки варіюються від 2 до 10 крон для будівель. Підвищені ставки застосовуються за певних обставин Податок на нерухомість із земель сільськогосподарського призначення становить 0,75 відсотка від передбачуваної вартості. Для лісів, озер та ставків застосовуються спеціальні тарифи. Для інших видів земель податок визначається залежно від площі; ставка становить 2

Продовження табл. 3.1

1	2
	крон за квадратний метр для земель під забудову, 5 крон за квадратний метр для поліпшеної поверхні землі, що використовується для бізнесу, та 0,20 крон за квадратний метр в інших випадках. Податок на нерухомість підлягає вирахуванню з метою оподаткування прибутку підприємств.
Енергетичні податки	Енергетичні податки застосовуються до природного газу та інших газів, електроенергії та твердого палива. Податки на енергоресурси підлягають лише поставкам цієї продукції, що доставляються в Чехії. Існує широкий спектр винятків (наприклад, для енергії, що використовується в металургійних або мінералогічних процесах). Для того, щоб заявити про звільнення, митний орган повинен отримати дозвіл.
Акцизний податок	Акцизний податок обкладається суб'єктами господарювання, які виробляють або імпортують певні товари, включаючи вуглеводневі паливно-мастильні матеріали, алкоголь та спиртні напої, пиво, вино та тютюнові вироби. Податок базується на кількості товарів, виражених у конкретних одиницях, і податок може стягуватися лише один раз з певного товару.
Дорожній податок	Дорожній податок, як правило, сплачує оператор транспортного засобу, зареєстрованого в Чеській Республіці. Ставка податку варіюється від 1200 до 4200 чеських крон для пасажирських транспортних засобів та від 1800 до 50400 крон для інших транспортних засобів.
Податок на спадщину та подарунки	З 1 січня 2014 р. Податків на подарунки та спадщину не існує. Подарунки обкладаються податком на прибуток, за винятком податків між найближчими родичами.

Джерело: [26]

Державна система соціального забезпечення охоплює медичні послуги, пенсії, страхування зайнятості та оплату хвороби, а також допомоги на дітей та інші соціальні послуги. І роботодавці, і службовці вносять свій внесок у систему соціального забезпечення (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Система соціального забезпечення Чехії

Вид страхування	% Роботодавця	% Співробітників
Медичне страхування	9,0	4,5
Фонд пенсійного страхування	21,5	6,5
Фонд страхування зайнятості	1,2	0
Фонд страхування від хвороб	2,1	0
Разом	33,8	11,0

Джерело: [26]

Роботодавці зобов'язані виплачувати зарплату працівникам за перші 14 днів хвороби. Законодавча виплата лікарняних виплачується з 15-го дня. Усі закони та правила Чеської Республіки публікуються до набрання ними чинності. Можливості для попередньої консультації щодо законодавства, що очікує на розгляд, можуть брати участь усі зацікавлені сторони, включаючи іноземні організації. Дворічний урядовий план законодавчої та незаконодавчої роботи доступний в Інтернеті разом із інформацією про законопроекти та нормативні акти (часто лише чеською мовою). Бізнес-асоціації, групи споживачів та інші неурядові організації, включаючи Американську торгову палату, можуть подавати коментарі щодо законів та нормативних актів. Чинні закони про аудит, бухгалтерський облік та банкрутство. Ці закони включають використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IAS) для консолідованих корпоративних груп. Державні фінанси прозорі.

Членство в ЄС вимагає від Чеської Республіки прийняття законів та положень ЄС, включаючи рішення Європейського суду (ЄС).

Господарський кодекс Чехії та Цивільний кодекс значною мірою базуються на німецькому правовому підході, який дотримується континентальної правової системи, де кодифіковані основні галузі права та процедури. Комерційний кодекс деталізує правила, що стосуються юридичних осіб, і є аналогом корпоративного законодавства США. Цивільний кодекс стосується насамперед договірних відносин між сторонами.

Цивільний кодекс Чехії, закон. No 89/2012 зб. та Закон про бізнес-корпорації, Закон № 90/2012 зб. (Закон про корпорації) регулює ділову та інвестиційну діяльність. Закон про бізнес-корпорації вніс суттєві зміни до корпоративного законодавства Чехії, такі як нагляд за діяльністю керівної групи компанії, процес прийняття рішень, відповідальність за винагороду та шкоду. Висвітлено детальні положення щодо злиття та строки прийняття владою рішень про реєстрацію компаній, а також захист кредиторів та міноритарних акціонерів [1].

Судова влада не залежить від виконавчої влади. Нормативні акти та виконавчі дії можуть бути оскаржені, а судовий процес є процесуально компетентним, справедливим та надійним.

Концепція відповідального ведення бізнесу (РБК) зараз широко зрозуміла і щороку впроваджується більшою кількістю компаній Чеської Республіки. Будучи прихильником Керівних принципів ОЕСР для транснаціональних підприємств та Керівних принципів бізнесу та прав людини ООН, уряд сприяє корпоративній соціальній відповідальності та заохочує місцеві та іноземні підприємства застосовувати «підхід належної ретельності».

Уряд суворо та ефективно виконує законодавство у галузі прав людини, трудових прав, захисту споживачів та захисту навколишнього середовища, щоб захистити людей від несприятливих наслідків для бізнесу. Вітчизняні стандарти, як правило, дуже високі. Недбалість або невиконання цього законодавства призводить до серйозних наслідків.

Акціонери захищені розробленим законодавством, яке чітко описує правові процеси, організаційні структури, адміністрування та управління всіма компонентами бізнесу, включаючи зацікавлені сторони.

3.2. Стан розвитку, можливостей та перспектив готельного бізнесу

Поточна ситуація з пандемією COVID-19 та заходи проти подальшого розповсюдження сильно вплинули на туризм та готельний бізнес, який є однією з найбільш постраждалих областей.

Ступінь впливу на цей сектор буде залежати від тривалості пандемії та подальших дій уряду.

Короткотермінове падіння попиту торкнеться всіх районів розміщення туристів. У середньостроковій перспективі групу ризику становлять переважно готелі в центрах великих міст, орієнтовані на іноземних клієнтів.

У таких населених пунктах, як центр Праги, очікуються структурні зміни. Це пов'язано головним чином із зменшенням кількості житлових місць та їх новою структурою з точки зору якості та наданих послуг.

Очікується тиск на зниження рівня проживання, особливо для готелів високого класу з високий. Сучасна ситуація, швидше за все, прискорить впровадження сучасних технологій у готелях, особливо в «економ» сегменті готелів, що призведе до зниження витрат на оплату праці та підвищення ефективності. Низький рівень безробіття спричиняє вищий тиск на витрати на персонал у готельному секторі до кризи. Високі витрати на робочу силу можуть спричинити швидше зменшення кількості працівників, враховуючи поточну ситуацію. Деякі готельні операції можуть зіткнутися з великим дефіцитом робочої сили після стихання кризи, що може означати жорстку адаптацію до зростаючого попиту.

Загальний обсяг готельних операцій у 2019 році в Європа зріс на 14% у порівнянні з попереднім роком. У Чеській Республіці загальний обсяг операцій сягнув 510 мільйонів євро та склав 16% від загального обсягу інвестицій у комерційну нерухомість.

Заселеність у готелях у центрі Праги у 2019 році досягла межі 87%. Найбільшим впливом був високий попит на туристичне розміщення та застійний розвиток готельних можливостей.

Чеська Республіка продовжує підтверджувати репутацію привабливим туристичним напрямком у центрі Європи. Підтвердженням цього є той факт, що у 2019 році кількість гостей у закладах розміщення зросла на 3,5% порівняно з попереднім роком. Незважаючи на відносно сильну групу туристів з-за кордону, підвищений інтерес до розміщення спостерігався особливо серед вітчизняних туристів, кількість яких зросла на 4,4% у порівнянні з попереднім роком і які також залишаються в закладах розміщення на 0,2 дня довше.

Згідно з прогнозом EuromonitorInternational, кількість міжнародних туристів у Празі, як очікується, буде зростати ще до 300 000 осіб на рік до 2025 році. На даний момент на прогнози сильно впливають сценарії пандемії корона вірусу [4].

У рейтингу привабливості тридцяти міст Прага посіла лідируючі позиції: вона досягла в середньому 8,8 бала за шкалою від 1 до 10. З 8,3 очками, за якими слідує Будапешт, з 8,1 очками Варшава, четверту позицію займає Бухарест з 7,6 очками, на п'ятому місці з 7,3 очками знаходиться Краків (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Рейтинг привабливості напрямків у регіонах ЦСЄ та Південно-Східної Європи

Позиція	Місто	Земля	Кількість балів
1	Прага	Чеська Республіка	8,8
2	Будапешт	Угорщина	8,3
3	Варшава	Польща	8,1
4	Бухарест	Румунія	7,6
5	Краків	Польща	7,3
6	Дубровник	Хорватія	7,3
7	Гданськ	Польща	7,2
8	Вроцлав	Польща	7,1
9	Софія	Болгарія	6,7
10	Загреб	Хорватія	6,6

Джерело: [25]

Тож, традиційно найпопулярнішим напрямком у Чеській Республіці залишалася Прага, яка в 2019 році вмістила понад 8 мільйонів туристів, що на 136 тисяч більше, ніж у попередньому році і на 57% більше порівняно з 2012 роком, коли в Празі було розміщено приблизно 5,7 мільйона туристів. Найбільшою іноземною групою жителів Праги були відвідувачі з Німеччини, які у 2019 році становили 13,5% усіх туристів., і складає майже 900 000 туристів. Однак у порівнянні з аналогічним періодом минулого року спостерігалася тенденція до зниження загальної кількості на 14 000 прибулих. З іншого боку, найбільший приріст зафіксували туристи з України, які відвідали Прагу на 37 000 більше у 2019 році, ніж у 2009 році [4].

Зростаюча кількість туристів у Празі покривалася за рахунок приватного розміщення, яке збільшило свою потужність на 34% за останні два роки. На відміну від цього, місткість готелів у Празі за останні два роки стагнувала і суттєво відстає від приватного проживання.

Як і в Європі, готельний бізнес мав успіх у Празі. Зайнятість у готелях, розташованих у центрі міста, досягла межі 87%. У Празі – 70% усіх готелів 4* і 5*, розташовані у центральних частинах міста. Однак, серед загальної кількості готелів 80% усіх готелів належать до категорії до 100 ліжок із середньодобовою ціною за номер в 105 EUR. Протягом року спостерігається зростання вартості проживання на 4% [4].

За даними STR.com, обидва показники зросли в порівнянні з минулим роком, у Празі більш ніж на 4%.

Минулого року Прага залучила нових гравців як з точки зору інвестицій, так і операцій. Наприклад, у Сеновожне – це Палац Кукроварницький буде перетворений на розкішний готель під назвою AndazPrague, що управляється мережею Hyatt. Новий п'ятизірковий готель у готелях HardRock буде побудований в Летна – його очікується відкрити в 2023 році. Готель InterContinental вирішив оновити свого нового власника. Готель також змінить назву на GoldenPragueHotel, і його обслуговуватимуть FairmontHotelsResorts, частина мережі готелів Accor. Після реконструкції готель модерн «Європа» в центрі Праги відкриє мережу Marriott через розкішний готельний бренд W Hotels. У готелі Carlo IV, який спочатку був місцевим провінційним іпотечним банком, який змінив власників в кінці 2019 року, відбудуватиметься поступова реконструкція номерів та зміна.

Хоча багато готельних компаній вважають, що попит на житло відновиться у другій половині 2020 року, слід визнати, що багато людей все ще боятимуться подорожей.

Новою тенденцією, яка з'явиться в готелях, є повна автоматизація послуг та видів діяльності, при яких гість контактує з працівниками. Це не тільки значно зменшить витрати на експлуатацію готелю, але й пришвидшить досягнення якісного обслуговування клієнтів. У деяких готельних закладах на стійці реєстрації або в номерах ви знайдете фіксовані або вільні планшети, які дають гостям можливість заїзду / виїзду з помешкання. Також можна замовити інші послуги з кімнати за допомогою планшета. Необов'язково використовувати

найсучасніші моделі для роботи готелів, тому витрати на придбання не такі високі (звичайно, це також залежить від кількості номерів тощо). Крім того, планшет у кімнаті спокушає відвідувача спробувати (і замовити).

Існує також варіант використання мобільних додатків, з якими гість може працювати до прибуття. Немає необхідності реєстрації заїзду / виїзду, гість управляє своїм бронюванням за допомогою програми, переупорядковує послуги, все можна оплатити безпосередньо на його телефоні через платіжний шлюз, а в деяких випадках додаток навіть відмикає двері з його кімнати.

Це правда, що автоматизація – це порядок денний в інших сферах, ця тенденція все ще закріплюється в готельних послугах, але очевидно, що сьогоднішні несприятливі часи значно спонукають до цього явища.

Ще однією тенденцією та бізнес-стратегією буде орієнтація на вітчизняних клієнтів, які в червні 2020 року представляли $\frac{3}{4}$ всього прибутку від розміщення. Готельникам доведеться зосередитись на вітчизняних клієнтах не лише на послугах, а й на ціновій політиці.

За поточними даними Чеського статистичного управління, кількість гостей, розміщених у закладах колективного проживання, у другому кварталі цього року досягла рівня 988 тисяч. Це означає, що відбулося колосальне падіння на 82,9 відсотка у річному обчисленні. Кількість іноземних гостей зменшилась до 127 000, що є річним зменшенням на 95,7 відсотка [24].

Заклади розміщення в Чехії повинні зреагувати на цю ситуацію. Перший варіант – запропонувати сімейну відпустку. Відпустка з пакетами, такими як оренда кімнати та квитки до парків, замків включено. А також пропонується проживання зі знижкою для сім'ї, яка проживає більше певної кількості днів.

Відкритим залишається питання – що робитимуть великі готелі зі своїми номерами, які раніше мали 95 відсотків номерів, зайнятих на цей час. Для вирішення цього питання пропонується, наприклад, перетворити деякі готельні номери на офісні чи залучати довгострокову оренду. Найбільш постраждалою групою готелів є розкішні готелі в мегаполісах, які залежать від іноземних

клієнтів. Їм буде найважче адаптуватися до нових тенденцій в готельно-туристичній галузі.

Більшість готелів залежать від державної підтримки, яка, здається, скоро закінчується, і готельерам доведеться виплачувати повну зарплату своїх працівників. Більш імовірно, що велика кількість готелів не зможе впоратися з цією новою епохою, і їм доведеться закритися або вдатися до надзвичайних заходів, таких як друга хвиля звільнення.

Готельний бізнес вже не буде таким, яким був раніше. Багато речей автоматизовано в готелях, а живі працівники замінюються програмами на смартфоні клієнта. Готелі більше не будуть покладатися на гігантські конгреси, щоб заповнювати готельні номери, а також ресторани. Люди навчились працювати більше вдома та за допомогою різних технологічних засобів спілкуватися з колегами, які перебувають по той бік держави чи світу. Сьогоднішня ситуація в готельних послугах дуже незрозуміла, і ніхто не може з упевненістю відповісти, як вона буде розвиватися. У будь-якому випадку, ця несприятлива ситуація, безумовно, принесе з собою багато нововведень, які були немислими в готельному секторі рік тому.

Цілком можливо, що найближчими роками ми зустрінемося з повністю автоматизованим приміщенням розміщення, в якому буде лише декілька живих працівників, з якими ми зможемо зв'язатися у разі дефекту програмного забезпечення для розміщення.

Таким чином, сильні зміни стосуватимуться головним чином розкішних готелів, тоді як у готелях середнього класу спостерігатиметься зростання туристів.

3.3. Розрахунок потреби у інвестиціях та їх потенційної віддачі

Охарактеризуємо інвестиційний проект та проведемо розрахунки потреби у інвестиціях.

Інвестиційний проект – міні готель у Празі.

Форма інвестування: придання готового бізнесу.

Проаналізувавши наявні пропозиції щодо продажу готових міні готелів у Празі оберемо наступний варіант: готель / Пансіон у Празі, 326 м², Прага – NovéMěsto [30].

Відповідно до інформації, наведеній у об'яві:

Площа готелю складає 326 м², площа земельної ділянки дорівнює 773 кв. м. Вартість об'єкту складає 723 640 EUR.

Даний міні готель 2011 року будівництва, в горах Високі Татри. Туристична зона із зоною відпочинку близько 6 мільйонів туристів в сезон. Аеропорт знаходиться на відстані 9 км, автобус 8 км, залізнична станція 300 м. У багатоквартирному будинку є стабільне кільцеве опалення. Будівля виконана з високоякісних будівельних матеріалів. Кошти на утримання (газ, електроенергія, вода) складають близько 300 євро на місяць. У будинку 3 квартири, кожна з яких має окремий вхід. Загальна площа 326 м². У квартирах 1-го класу сучасна кухня виготовлена на замовлення. Повне опалення. Ванна кімната з виходом на терасу. Квартири №2 та №3 класу стандарт. Перед квартирами на великій терасі можна робити барбекю. Загальна місткість – 20 місць

Квартири 1 в сучасному стану будуть використовуватися для постійного проживання строком на 3 роки. Готель користується популярністю російськомовних туристів. Існує можливість використовувати прилеглої території у 821 м². Її можливо забудувати в довгостроковій перспективі. Готель продається із меблями та обладнанням. Колодязна вода насичена природним мінеральним оксидом. У безпосередній близькості кілька мінеральних джерел. Таким чином,

даний проект є цікавим із точки зору інвестування, враховуючи місце розташування готелю та низьку витратність на його утримання.

Тож проведемо розрахунки річного бюджету проекту. Для цього врахуємо, що середня заробітна плата у Чехії (Прага) складає 1247 євро на місяць [31]. Розрахунки бюджету проекту наведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Розрахунок річного бюджету проекту

№ п/п	Стаття бюджету	Максимальний бюджет, тис. євро
1	Інвестиційні витрати	727,26
1.1	Придбання готелю	723,64
1.2	Документальне оформлення придбання та бізнес-візи (0,5%)	3,62
2	Поточні витрати	80,74
2.1	Юридичний та податковий консалтинг (200 євро в місяць)	6,00
2.2	Річна оплата праці 2 працівників	30,00
2.3	Соціальні відрахування на оплату праці (33,8%)	10,14
2.4	Постійні витрати з утримання готелю	3,60
2.5	Витрати, пов'язані із обслуговуванням клієнтів та оновлення оборотних фондів	6,00
2.6	Амортизаційні відрахування	25,00
3	Бюджет проекту	808,00

Джерело: розраховано автором

З проведених розрахунків можемо визначити, що річний бюджет проекту складає 808 тис. євро, і з них 727,26 тис. євро складуть інвестиційні витрати, і щорічні витрати бізнесу складуть 80,74 тис. євро.

При розрахунку ефективності запровадження даного проекту, врахуємо:

- щорічний тренд зростання вартості готельного бізнесу у Празі на 4%;
- існування довгострокової оренди 1 номера;
- рівень наповненості 85% у 2021 році та 90% у наступних роках відповідно до існуючих тенденцій ринку.

Проведемо розрахунки ефективності бюджету проекту у таблиці 3.5.

Таким чином, запровадження даного проекту дасть можливість реалізувати інвестиційний проект на ринку Чехії та заробити 330,9 тис. євро чистого прибутку протягом 6 років, а окупність проекту складе:

$$727,26 / (1058,13/6) = 4,1 \text{ роки}$$

Таблиця 3.5

Розрахунок ефективності бюджету проекту, тис. Євро

№ п/п	Показник	0 рік	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	Всього
1	Інвестиційні витрати	727,26							
2	Річні витрати на утримання готелю та працівників		80,74	82,35	84,00	85,68	87,40	89,14	509,32
3	Валовий дохід		333,00	348,48	362,42	376,92	391,99	407,67	2220,48
4	Розмір ПДВ (21%)		69,93	73,18	76,11	79,15	82,32	85,61	466,30
5	Чистий дохід		263,07	275,30	286,31	297,76	309,67	322,06	1754,18
6	Загальний прибуток від реалізації продукції,		182,33	192,94	202,31	212,08	222,28	232,92	1244,86
7	Податок на прибуток (19%)		27,35	28,94	30,35	31,81	33,34	34,94	186,73
8	Чистий прибуток		154,98	164,00	171,96	180,27	188,94	197,98	1058,13
9	Чистий ефект від запровадження інвестиційного проекту	-727,26	-572,28	-408,27	-236,31	-56,04	132,89	330,87	

Джерело: розраховано автором

Продисконтуємо отримані доходи та інвестиційні витрати, щоб визначити доцільність запровадження проекту із урахування ставки дисконтування.

Рівень інфляції Чехії складає 3,2%. Депозитні ставки у Чехії коливаються на рівні 0,5% [32].

Ризики приймемо за 6%.

У такому разі ставка дисконтування складатиме:

$$(1+0,032)*(1+0,005)*(1+0,06) - 1 = 0,099.$$

Визначимо коефіцієнт дисконтування для п'яти років проекту:

$$1 \text{ рік: } 1/(1+0,099)^1 = 0,9096.$$

$$2 \text{ рік: } 1/(1+0,099)^2 = 0,8274.$$

$$3 \text{ рік: } 1/(1+0,099)^3 = 0,7526.$$

$$4 \text{ рік: } 1/(1+0,099)^4 = 0,6845.$$

$$5 \text{ рік: } 1/(1+0,099)^5 = 0,6226.$$

У таблиці 3.6 проведемо розрахунки чистого приведеного доходу із урахування визначеної ставки дисконтування.

Таблиця 3.6

Розрахунок чистого приведеного доходу, тис. євро

№ п/п	Показник	0 рік	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Інвестиційні витрати	727,26						727,26
2	Чистий прибуток		154,98	164,00	171,96	180,27	188,94	688,19
3	Амортизаційні відрахування		25	25	25	25	25	100,00
4	Чистий грошовий потік (2+3-1)	-727,26	179,98	189,00	196,96	205,27	213,94	60,93
5	Ставка дисконтування	1	0,9096	0,8274	0,7526	0,6845	0,6226	
6	Чистий приведений дохід (NPV) (4*5)	-	163,71	156,37	148,22	140,51	133,21	14,77

Джерело: розраховано автором

Отже, чистий приведений дохід від запровадження даного проекту складе 14,77 тис. грн.

Таким чином, запропонований інвестиційний проект – прибутковий із терміном окупності в 4,1 роки. Тож вкладати кошти у створення міні-готелю у Чехії доцільно. Це може стати прибутковим бізнесом.

Висновки до розділу 3

Іноземні фізичні та юридичні особи можуть вести бізнес на тих самих умовах, що і чехи. Податкова та законодавча сфера Чехії є прозорою, діють спеціалізовані бюро сприяння бізнесу.

Чеська Республіка продовжує підтверджувати репутацію привабливим туристичним напрямком у центрі Європи. Традиційно найпопулярнішим напрямком у Чеській Республіці залишалася Прага.

Проаналізувавши наявні пропозиції щодо продажу готових міні готелів у Празі оберемо наступний варіант: готель / Пансіон у Празі, 326 м², Прага – NovéMěsto.

Запропонований інвестиційний проект – прибутковий із терміном окупності в 4,1 роки. Тож вкладати кошти у створення міні-готелю у Чехії доцільно. Це може стати прибутковим бізнесом.

ВИСНОВКИ

З проведеного дослідження зроблені наступні висновки.

1) Після років стабільного зростання, який сприяв зростанню доходів та рівня життя, чеська економіка зазнала серйозних ударів від кризи COVID-19, і вона буде відновлятися досить повільними темпами.

Дана криза перервала період сильного економічного зростання в Чехії та вражаючого зближення до середнього рівня доходів ОЕСР. Після ефективного стримування першої хвилі країна зараз бореться з наслідками другої хвилі. Невизначеність велика, і зростання буде поновлюватися лише повільно. За прогнозами очікується зниження темпу ВВП та збільшення рівня безробіття у 2021 році із поступовим відновленням протягом наступних двох років.

2) До пандемії чеська економіка працювала добре, оскільки обґрунтована економічна політика і відкритість для прямих іноземних інвестицій та глобальних ланцюгів створення вартості допомогли підняти продуктивність, зайнятість, заробітну плату та рівень життя. З моменту приєднання до ОЕСР у 1995 р. в Чехії реальний ВВП на душу населення зріс майже на 90%. У країні спостерігаються одні з найнижчих рівнів бідності, безробіття та нерівності доходів у країнах ОЕСР з ефективним перерозподілом доходів за допомогою податків та трансфертів. Проте чеські працівники виходять на пенсію раніше середнього показника за ОЕСР, і стрімко старіюче населення буде впливати на рівень зайнятості в майбутньому.

3) Проте проблеми з економічним зростанням почали простежуватися до пандемії і загострилися після неї. Продуктивність праці, хоча й покращується, відстає від середнього показника за країнами ОЕСР. Фірмові інновації та інвестиції у дослідження та розробки слабкі, а деякі аспекти ділового середовища є обтяжливими, стримуючи підприємництво.

Також існують великі регіональні диспропорції внаслідок надзвичайної роздробленості муніципалітетів, що, посилює проблему, оскільки це призводить до неефективних та погано фінансовуваних служб місцевого самоврядування.

4) Чеська Республіка – це середня, відкрита економіка, в якій 78 відсотків ВВП базується на експорті, переважно з автомобільної та машинобудівної галузей. За даними Статистичного управління Чехії, більшість експорту країни надходить до Європейського Союзу (ЄС), причому 31,8 відсотка йде лише до Німеччини. США є найбільшим експортним партнером Чеської Республіки, що не входить до ЄС. У 2019 році чеський банківський сектор залишався здоровим, а економіка мала стабільне зростання – 2,4 відсотка ВВП. Через COVID-19 уряд Чехії прогнозує зниження ВВП на 2020 рік на 5,6 відсотка, тоді як Міжнародний валютний фонд прогнозує скорочення на 6,5 відсотка.

5) З падінням комунізму уряд досягнув великих успіхів, щоб відкрити ринок для конкуренції та приватизації, але Чехії досі не вистачає надійного застосування антимонопольного законодавства. Чеська Республіка прагне покращити прозорість та зменшити корупцію, а також захищати та застосовувати права інтелектуальної власності.

6) У Чехії існує мало обмежень щодо іноземних інвестицій, за винятком певних галузей, які потребують доступу до конфіденційної інформації. Уряд Чехії підтримує законодавство, яке формалізує процедуру перегляду іноземних інвестицій, які можуть загрожувати національній безпеці. Чеська Республіка повністю відповідає стандартам ЄС та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо трудового законодавства та рівного ставлення до іноземних та вітчизняних інвесторів.

7) Іноземні фізичні та юридичні особи можуть вести бізнес на тих самих умовах, що і чехи. Податкова та законодавча сфера Чехії є прозорою, діють спеціалізовані бюро сприяння бізнесу.

8) Чеська Республіка продовжує підтверджувати репутацію привабливим туристичним напрямком у центрі Європи. Згідно з прогнозом

EuroMonitorInternational, кількість міжнародних туристів у Празі, як очікується, буде зростати ще до 300 000 осіб на рік до 2025 році.

Тож, традиційно найпопулярнішим напрямком у Чеській Республіці залишалася Прага, яка в 2019 році вмістила понад 8 мільйонів туристів, що на 136 тисяч більше, ніж у попередньому році і на 57% більше порівняно з 2012 роком, коли в Празі було розміщено приблизно 5,7 мільйона туристів. Сильні зміну стосуватимуться головним чином розкішних готелів, тоді як у готелях середнього класу спостерігатиметься зростання туристів.

9) Проаналізувавши наявні пропозиції щодо продажу готових міні готелів у Празі оберемо наступний варіант: готель / Пансіон у Празі, 326 м², Прага – Nové Město.³ проведених розрахунків можемо визначити, що річний бюджет проекту складає 808 тис. євро, і з них 727,26 тис. євро складуть інвестиційні витрати, і щорічні витрати бізнесу складуть 80,74 тис. євро. Запровадження даного проекту дасть можливість реалізувати інвестиційний проект на ринку Чехії та заробити 330,9 тис. євро чистого прибутку протягом 6 років, а окупність проекту складе 4,1 роки. Чистий приведений дохід від запровадження даного проекту складе 14,77 тис. грн.

Таким чином, запропонований інвестиційний проект – прибутковий із терміном окупності в 4,1 роки. Тож вкладати кошти у створення міні-готелю у Чехії доцільно. Це може стати прибутковим бізнесом.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фото об'єкту придбання

Джерело: <https://www.estate-eu.com/nedvizhimost-v-chehii/oteli-pansiony-v-prage/prodazha/24276-otel-pansion-326-m-praga-nove-mesto>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 2020 InvestmentClimateStatements: CzechRepublic. URL: <https://www.state.gov/reports/2020-investment-climate-statements/czech-republic/> (дата звернення: 28.04.2021).
2. BusinessandInvestmentDevelopmentAgency. URL: <http://www.czechinvest.org/en> (дата звернення: 28.04.2021).
3. CEFTA. URL: <https://www.worldtradelaw.net/document.php?id=fta/agreements/cefta.pdf> (дата звернення: 28.04.2021).
4. CESTOVNÍ RUCH A HOTELNICTVÍ. URL: https://artn.cz/wp-content/uploads/2020/01/TrendReport-2020_CZ_9_Cestovni-ruch.pdf (дата звернення: 28.04.2021).
5. Comtrade, 2020. URL: <https://comtrade.un.org/> (дата звернення: 28.04.2021).
6. CountryprofileCzechRepublic. URL: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/czech-republic/economical-context> (дата звернення: 28.04.2021).
7. CzechRep. Economic Outlook. URL: <https://www.focus-economics.com/countries/czech-republic> (дата звернення: 28.04.2021).
8. CzechRepublic – CompetitivenessRank. URL: <https://countryeconomy.com/government/global-competitiveness-index/czech-republic> (дата звернення: 28.04.2021).
9. CzechRepublic – EaseofDoingBusiness. URL: <https://countryeconomy.com/business/doing-business/czech-republic/> (дата звернення: 28.04.2021).
10. Czech Republic - Corruption Perceptions Index. URL: <https://countryeconomy.com/government/corruption-perceptions-index/czech-republic> (дата звернення: 28.04.2021).

11. CzechRepublic – Employmentas a shareofpopulationaged 15 yearsandabove URL: <https://knoema.com/atlas/Czech-Republic/Employment-to-population-ratio>. (дата звернення: 28.04.2021).

12. Czech Republic – Global Innovation Index. URL: <https://countryeconomy.com/government/global-innovation-index/czech-republic> (дата звернення: 28.04.2021).

13. Czech Republic - Human Development Index - HDI. URL: <https://countryeconomy.com/hdi/czech-republic> (дата звернення: 28.04.2021).

14. CzechRepublic. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7753e439-en/index.html?itemId=/content/component/7753e439-en> (дата звернення: 28.04.2021)

15. CzechRepublic. URL: <https://countryeconomy.com/countries/czech-republic>. (дата звернення: 28.04.2021).

16. CzechRepublic. URL: <https://knoema.com/search?query=%D1%87%D0%B5%D1%85%D0%B8%D1%8F&pageIndex=&scope=&term=&correct=&source=Header> (дата звернення: 28.04.2021).

17. CzechRepublic: activelysupportbusinessandemploymenttostrengthen COVID-19 recovery. URL: <https://www.oecd.org/newsroom/czech-republic-actively-support-business-and-employment-to-strengthen-covid-19-recovery.htm> (дата звернення: 28.04.2021)

18. CzechRepublic: Distributionofgrossdomesticproduct (GDP) across economicsectors 2009 to 2019. URL: <https://www.statista.com/statistics/369830/share-of-economic-sectors-in-the-gdp-czech-republic/> (дата звернення: 28.04.2021).

19. CzechRepublic: Newinvestmentincentive; extensionofemploymentsupportregimes (COVID-19). URL: <https://home.kpmg/us/en/home/insights/2020/09/tnf-czech-republic-new-investment-incentive-extension-of-employment-support-regimes-covid-19.html> (дата звернення: 28.04.2021).

20. Foreign direct investment (FDI) in the Czech Republic. URL: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/czech-republic/investment> (дата звернення: 28.04.2021).
21. Foreign trade figures of the Czech Republic. URL: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/czech-republic/trade-profile> (дата звернення: 28.04.2021).
22. Freedomhouse URL: <https://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores>. (дата звернення: 28.04.2021).
23. Investment Policy Hub. URL: <https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements>. (дата звернення: 28.04.2021).
24. Nove Trendy v hotelnictví a cestovním ruchu v roce 2020. URL: <https://zenron.cz/nove-trendy-v-hotelnictvi-a-cestovnim-ruchu-v-roce-2020/> (дата звернення: 28.04.2021).
25. PRAŽSKÉ HOTELY: 2020 PROPAD, DLOUHODOBĚ POTENCIÁL. URL: <https://www.cushmanwakefield.com/cs-cz/czech-republic/news/2021/01/prague-hotels>. (дата звернення: 28.04.2021).
26. Taxation system. URL: <http://www.czechinvest.org/en/For-Investors/Doing-business-in-the-Czech-Republic/Taxation-system> (дата звернення: 28.04.2021).
27. The economic context of the Czech Republic. URL: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/czech-republic/economical-context> (дата звернення: 28.04.2021).
28. World investment report 2020. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2020_en.pdf. (дата звернення: 28.04.2021).
29. World Press Freedom Index. URL: https://rsf.org/en/ranking_table (дата звернення: 28.04.2021).
30. Отель / Пансион в Праге, 326 м², Прага - Nové Město URL: <https://www.estate-eu.com/nedvizhimost-v-chehii/oteli-pansiony-v->

prague/prodazha/24276-otel-pansion-326-m-praga-nove-mesto (дата звернення: 28.04.2021).

31. Середня зарплата в Чехії. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/world/czech/> (дата звернення: 28.04.2021).

32. Ставка по депозитам в Чехии. URL: <https://take-profit.org/statistics/deposit-interest-rate/czech-republic/> (дата звернення: 28.04.2021).

33. Управління захисту конкуренції (UOHS). URL: <http://www.uohs.cz/en/homepage.html> (дата звернення: 28.04.2021).